

«Қазақстан қор биржасы» АҚ

Шоғырландырылған қаржылық есеп берушілік

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

МАЗМҰНЫ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп.....	1
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	2
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	3
Ақшаның қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	4-5

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП БЕРУШІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. Ұйым	6
2. Қаржылық есеп берушілікті дайындау негіздері.....	7
3. Есепшілік саясатының негізгі қағидаттары	13
4. Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар	24
5. Пайыздық кірістер	24
6. Солар бойынша пайыздар есептелетін және басқа операциялар бойынша активтердің құнсыздану резерві	25
7. Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза (шығын)/пайда	25
8. Операциялық шығыстар	25
9. Корпоративтік табыс салығы.....	25
10. Бір акцияға шаққандағы пайда.....	27
11. Ақша және оның баламалары.....	27
12. Пайдаланылуы шектелген ақша	28
13. Банктердегі қаражат	28
14. Сату үшін қолда бар инвестициялар.....	28
15. Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар	29
16. Қауымдасқан компанияға инвестициялар	29
17. Негізгі құралдар.....	30
18. Материалдық емес активтер.....	31
19. Басқа да активтер	31
20. Басқа да міндеттемелер.....	32
21. Жарғылық капитал	32
22. Келісім-шарттық және шартты міндеттемелер.....	32
23. Байланысты тараптармен операциялар.....	33
24. Қаржы құралдарының өділ құны	34
25. Тәуекелдерді басқару саясаты	35

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Қазақстан қор биржасы» АҚ-ның акционерлері мен Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз «Қазақстан қор биржасы» акционерлік қоғамы мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі - «Топ») шоғырландырылған қаржылық есеп берушілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақшаның қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есепшілік саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есеп берушілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есеп берушілік барлық елеулі аспектілерде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есеп берушілік стандарттарына (бұдан әрі - «ХҚЕС») сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (бұдан әрі - «ХАС») сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың қаржылық есеп берушіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының кодексіне (бұдан әрі - «БХЭСК Кодексі») сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалардың қаржылық есеп берушілік үшін жауапкершілігі

Басшылық аталған шоғырландырылған қаржылық есеп берушіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есеп берушілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Building a better
working world

Шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, оның қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есеп берушіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалар Топтың қаржылық есеп берушілігін дайындау процесіне қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есеп берушіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есеп берушілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытындыны шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есеп берушіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ Адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есеп берушіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін.
- ▶ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз.
- ▶ Қолданылатын есепшілік саясатының лайықты сипатын және басшылық айқындаған бухгалтерлік бағалау және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз.

- ▶ Басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Қордың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән тұғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық қорытындымызда шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық қорытындымыз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады.
- ▶ Шоғырландырылған қаржылық есеп берушіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есеп берушіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.
- ▶ Шоғырландырылған қаржылық есеп берушілік туралы пікірді білдіру үшін ұйымның қаржылық ақпаратына және Топ ішіндегі шаруашылық қызметке қатысты жеткілікті болатын лайықты аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз жалпы басшылық ету, бақылау және Топ аудитінің жүргізілуі үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалардың назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, солармен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Ernst & Young LLP

Бахтиёр Эшонкулов
Аудитор / аудит жөніндегі партнер

Аудитордың 2012 жылғы 27 тамыздағы
№ МФ-0000099 біліктілік куәлігі

050060, Алматы, Қазақстан Республикасы
Әл-Фараби даңғылы, 77/7
2017 жылғы 10 сәуір

Гульмира Турмағамбетова
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі
2005 жылғы 15 шілдеде берген сериясы
МФЮ-2 № 0000003 болатын Қазақстан
Республикасының аумағында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(теңгемен көрсетілген, бір акцияға пайдадан басқа, мың қазақстандық теңгемен)*

	Ескер.	Аяқталған жыл үшін	
		2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар	4	1.506.977	1.651.641
Пайыздық кірістер	5	649.894	421.673
Солар бойынша пайыздар есептелетін активтердің құнсыздануына және басқа операциялар бойынша резервті қалыптастыру	6	(8.472)	(3.529)
Сату үшін қолда бар инвестициялық бағалы қағаздармен операциялардан болған таза шығын		-	(77.219)
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза (зиян)/пайда	7	(4.306)	536.774
Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес	16	612	1.266
Басқа да кіріс		10.085	16.341
Операциялық кірістер		2.154.790	(2.546.947)
Операциялық шығыстар	8	(1.286.814)	(1.299.676)
Салық салынғанға дейінгі пайда		867.976	1.247.271
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	9	(146.201)	(268.111)
Таза пайда		721.775	979.160
Басқа да жиынтық кіріс			
<i>Ағымдағы немесе келесі кезеңдерде пайда немесе шығын құрамында қайта жіктелуге жататын басқа да жиынтық кіріс</i>			
Сату үшін қолда бар инвестицияларды сатудан болған таза іске асырылған кіріс		-	84.649
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалаудан болған таза іске асырылмаған шығын		(45)	(45.253)
<i>Ағымдағы немесе келесі кезеңдерде пайда немесе шығын құрамында қайта жіктелуге жататын басқа да жиынтық кіріс</i>			
Негізгі құралдарды қайта бағалау:		213.902	-
Негізгі құралдарды қайта бағалау	17	218.846	-
Табыс салығының ықпалы	9	(4.944)	-
Басқа да жиынтық кіріс		213.857	39.396
Жиынтық кіріс жиыны		935.632	1.018.556
Бір акцияға шаққандағы пайда			
Базалық және бөлінген (теңге)	10	766,20	1.039,43

Басшылықтың атынан

А.Ө. Алдамберген
Басқарма Төрағасы

2017 жылғы 10 сәуір
Алматы, Қазақстан

И.Б. Капанова
Бас бухгалтер

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың қазақстандық теңгемен)*

	<i>Ескерт.</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Ақша және оның баламалары	11	110.159	63.294
Пайдаланылуы шектелген ақша	12	426.636	1.889.081
Банктердегі қаражат	13	2.635.126	4.590.794
Сату үшін қолда бар инвестициялар	14	21.053	21.053
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар	15	2.547.064	22.054
Қауымдасқан компанияға инвестициялар	16	140.464	139.852
Берілген аванстар		3.844	6.097
Негізгі құралдар	17	1.475.191	1.262.635
Материалдық емес активтер	18	208.231	185.861
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		157.764	67.902
Кейінге қалдырылған корпоративтік салық бойынша актив		-	615
Басқа да активтер	19	83.464	82.054
Активтердің жиыны		7.808.996	8.331.292
Міндеттемелер және капитал			
Міндеттемелер			
Биржа мүшелерінің алдындағы пайдалануы шектелген ақша бойынша міндеттемелер	12	426.636	1.889.101
Алынған аванстар		41.310	48.203
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер		2.786	3.214
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	9	35.541	24.773
Басқа да міндеттемелер	20	57.935	56.845
Міндеттемелердің жиыны		564.208	2.022.136
Капитал			
Жарғылық капитал	21	2.366.256	2.366.256
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау бойынша резерв		145	190
Негізгі құралдарды қайта бағалау резерві	17	213.770	-
Басқа да қорлар		225.000	225.000
Бөлінбеген пайда		4.439.617	3.717.710
Капитал жиыны		7.244.788	6.309.156
Міндеттемелер мен капитал жиыны		7.808.996	8.331.292

Басшылықтың атынан

А.Ө. Алдамберген
Басқарма Төрағасы

2017 жылғы 10 сәуір
Алматы, Қазақстан

И.Б. Капанова
Бас бухгалтер

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(мың теңгемен)

	Жарғылық капитал	Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау бойынша резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалау резерві	Басқа қорлар	Бөлінбеген пайда	Жиыны капитал
2014 жылғы 31 желтоқсанға	2.366.256	(39.206)	-	170.000	2.793.550	5.290.600
Басқа да жиынтық кіріс	-	39.396	-	-	-	39.396
Резервтік қорды ұлғайту	-	-	-	55.000	(55.000)	-
Бір жылғы таза пайда	-	-	-	-	979.160	979.160
Жиынтық кіріс жиыны	-	39.396	-	55.000	924.160	1.018.556
2015 жылдың 31 желтоқсанына	2.366.256	190	-	225.000	3.717.710	6.309.156
Басқа да жиынтық кіріс	-	(45)	-	-	-	(45)
Негізгі құралдарды қайта бағалау	-	-	213.902	-	-	213.902
Қайта бағалау қорын амортизациялау	-	-	(132)	-	132	-
Бір жылғы таза пайда	-	-	-	-	721.775	721.775
Жиынтық кіріс жиыны	-	(45)	213.770	-	721.907	935.632
2016 жылдың 31 желтоқсанына	2.366.256	145	213.770	225.000	4.439.617	7.244.788

Басшылықтың атынан

А.Ө. Алдамбергін
Басқарма Төрағасы

2017 жылғы 10 сәуір
Алматы, Қазақстан

И.Б. Капанова
Бас бухгалтер

АҚШАНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың теңгемен)*

<i>Ескерт.</i>	2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары		
Салық салынғанға дейінгі пайда	867.976	1.247.271
Ақшалай емес баптардың түзетулері		
Басқа активтердің құнсыздану резерві	6 8.472	3.529
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған зиян	17 4.796	-
Қауымдасқан компанияның табысындағы үлес	16 (612)	(1.266)
Сату үшін қолда бар инвестициялардың әділ құнындағы таза өзгеріс	(45)	-
Негізгі құралдардың шығуынан болған зиян	1.618	602
Дилинг операцияларынан болған шығын	-	195
Есептелген пайыздық кіріс	5 (649.894)	(421.673)
Тозу және амортизация	8 75.217	66.156
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен болған ақша ағындары	307.528	894.814
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістер		
<i>Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азаюы</i>		
Пайдаланылуы шектелген ақша	1.462.445	(1.666.088)
Банктердегі қаражат	1.962.512	(1.699.345)
Берілген аванстар	2.253	(2.504)
Басқа да активтер	(9.498)	20.030
<i>Операциялық міндеттемелердің (ұлғаюы)/азаюы</i>		
Биржа мүшелерінің алдындағы пайдалануы шектелген ақша бойынша міндеттемелер	(1.462.465)	1.666.088
Алынған аванстар	(6.893)	(1.160)
Басқа да міндеттемелер	1.090	15.769
Салық салынғанға дейінгі операциялық қызметтен ақшаның түсуі/(шығуы)	2.256.972	(772.376)
Алынған пайыздар	643.050	563.773
Төленген корпоративтік табыс салығы	(230.052)	(318.596)
Операциялық қызметтен таза түсуі/(пайдаланылуы)	2.669.970	(527.199)

АҚШАНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Ескерт.	2016 жылғы	2015 жылғы
	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Инвестициялық қызметтен түсетін ақша ағындары		
Негізгі құралдарды сатып алу	17 (58.912)	(7.855)
Материалдық емес активтерді сатып алу	(9.518)	(3.477)
Жалақы және материалдық емес активтерге капиталданатын басқа да шығындар	(29.665)	(30.252)
Негізгі құралдарды сатудан түскен түсімдер	-	77
Өтеуге дейін ұсталатын инвестицияларды сатып алу	(2.525.010)	-
Сату үшін қолда бар инвестицияларды сатудан түскен түсімдер	-	533.247
Өтеуге дейін ұсталатын инвестицияларды өтеуден түскен түсімдер	-	25.577
Инвестициялық қызметте ақшаның таза пайдаланылуы	(2.623.105)	517.317
Ақшадағы және оның баламаларындағы таза ұлғаю/(азаяу)	46.865	(9.882)
Жыл басындағы ақша мен оның баламалары	11 63.294	73.176
Жыл соңындағы ақша мен оның баламалары	11 110.159	63.294

Басшылықтың атынан

А.Ә. Алдамбергел
Басқарма Төрағасы

2017 жылғы 10 сәуір
Алматы, Қазақстан

И.Б.Капанова
Бас бухгалтер

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

1. ҰЙЫМ

«Қазақстан қор биржасы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания» немесе «Биржа») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 1993 жылғы 17 қарашада құрылды.

Қазіргі уақытта Компания Алматы қаласының Әділет департаментінің Бостандық ауданының Әділет басқармасы берген 2004 жылғы 7 қаңтардағы № 54214-1910-АҚ заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу туралы куәліктің негізінде әрекет етеді.

Компанияның бағалы қағаздар нарығындағы қызметі келесі лицензияладың негізінде жүзеге асырылады:

- 1) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитеті (бұдан әрі – «ҚҚК») берген 2012 жылғы 19 шілдедегі № 4.2.3/1 бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға арналған лицензия. Лицензия бағалы қағаздар нарығында келесі қызмет түрлерін жүзеге асыру құқығын береді:
 - бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен сауда-саттықты ұйымдастыру қызметі;
 - бағалы қағаздар нарығында қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клиринг қызметі.
- 2) ҚҚК берген 2012 жылғы 29 маусымдағы № 5.3.3 ұлттық және шетел валютасында банк операцияларын жүргізуге арналған лицензия. Лицензия келесі банк операцияларын жасау құқығын береді:
 - банктер мен банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың корреспонденттік шоттарын ашу және жүргізу;
 - аударым операциялары: жеке және заңды тұлғалардың ақша төлемдері мен аударымдары бойынша тапсырмаларын орындау;
 - заңды тұлғалардың банк шоттарын ашу және жүргізу.

Компанияның заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, 050040, Алматы қ., Байзақов көшесі, 280, «Almaty Towers» көпфункционалды кешеннің солтүстік мұнарасы, 8-ші қабат.

Компанияның және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі – «Топ») негізгі қызметі Компанияның сауда жүйесін пайдалана отырып сауда-саттықты тікелей жүргізу арқылы бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен сауда-саттықты ұйымдық өрі техникалық қамтамасыз ету, Қазақстан Республикасының заңнамасымен тыйым салынбаған қаржылық, ақпараттық және өзге де қызметтерді көрсету болып табылады, оның ішінде.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша солардың әрқайсысына орналастырылған акциялардың жалпы санының 5%-дан астамын құрайтын көлемде Компанияның жай акциялары тиесілі болатын акционерлер, былайша білдірілген:

	2016 жылғы 31 желтоқсан, %	2015 жылғы 31 желтоқсан, %
Акционерлер		
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі ММ	50,10	50,10
«СЕНТРАС Венчурлық қоры» ЖШС	6,88	6,74
«Қазкоммерцбанк» АҚ	6,33	6,33
Басқалары (жеке-жеке 5% кеміне иелік ететін)	36,69	36,83
Жиыны	100,00	100,00

«Бағалы қағаздар рыногы туралы» Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – «Заң») 84-бабының 2-тармағына сәйкес уәкілетті орган, яғни Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі акционері болып табылатын жағдайды қоспағанда, сауда-саттықты ұйымдастырушының әрбір акционерінің өзінің үлестес тұлғаларымен бірлескен үлесі орналастырылған акциялардың жалпы санының жиырма пайызынан аспауға тиіс.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның түпкі бақылау жасайтын жағы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – «ҚРҰБ») болып табылады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

1. ҰЙЫМ (жалғасы)

Компания Топтың бас компаниясы болып табылады, өрі оған 2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша осы қаржылық есеп берушіліктің мақсаттары үшін шоғырландырылған келесі ұйымдар кіреді:

Атауы	Қызметті жүргізу елі	Дауыс беруші акциялардың пайызы (%)	Жарғылық капиталға салым (мың теңге)	Қызмет түрі
«ИРБИС» қаржы нарықтарының ақпараттық агенттігі» ЖШС	Қазақстан	100	8.930	Ақпараттық қызметтер
«eTrade.kz» ЖШС	Қазақстан	100	12.852	Ақпараттық технологиялар
			<u>21.782</u>	

2016 жылғы 9 желтоқсанда Компанияның Директорлар кеңесі «ИРБИС» Қаржы нарықтарының ақпараттық агенттігі» ЖШС-ін тарату бойынша іс-шаралардың басталуын мақұлдау жөнінде шешім қабылдады.

Қауымдасқан компания

«РТРС» ЖШС қауымдасқан компания өз қызметін Қазақстан Республикасында жүргізеді және резервтік сауда және есеп айырысу орталықтарының функцияларын атқарады. Шоғырландыру мақсатында қауымдасқан компанияға инвестициялар үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капиталға қатысу пайызы тікелей қатысудың 50%-ын құрады және «Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ-да акциялардың 34,69%-на иелік ету арқылы «РТРС» ЖШС-тің жарғылық капиталына жанама қатысуы бар.

Биржа еншілес ұйым ретінде «РТРС» ЖШС-тің қаржылық есеп берушілігін шоғырландырмайды, өйткені Топ оған бақылау жасамайды. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі «Бағалы қағаздар рыногы туралы» Заңға сай «Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ-да акциялардың 54,98%-на иелік ету арқылы және Биржа акцияларының 50,1%-на иелік ету арқылы «РТРС» ЖШС-тің қызметіне нақты бақылау жасайды. ҚРҰБ-ның «РТРС» ЖШС-тің жарғылық капиталындағы жалпы жанама қатысу үлесін 52,54% құрайды.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП БЕРУШІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ

Бухгалтерлік есеп негізі

Осы шоғырландырылған қаржылық есеп берушілік Халықаралық қаржылық есеп берушілік стандарттарына (бұдан өрі – «ХҚЕС») сәйкес әзірленді. Шоғырландырылған қаржылық есеп берушілік «Есепшілік саясатының негізгі ережелері» тарауында көрсетілген, мысалға, сату үшін қолда бар инвестициялар, негізгі құралдардың топтарын санамағанда, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес әзірленген. ғимараттар, жер, келік құралдары өділ құны бойынша бағаланды.

Бұл шоғырландырылған қаржылық есеп берушілік Топ жұмыс істеп тұрған ұйым болып табылады және өз қызметін алдағы болашақта жалғастырады деген жорамалға сүйене отырып дайындалған.

Осы шоғырландырылған қаржылық есеп берушілік, бір акцияға шаққандағы пайдадан басқа және егер басқаша көрсетілмеген болса, мың қазақстандық теңгемен («теңге») берілген.

Функционалдық валюта

Топтың шоғырландырылған қаржылық есеп берушілігінің функционалдық валютасы теңге болып табылады – бұл валюта Топқа қатысы бар оқиғалар мен жағдайлардың негізінде жатқан экономикалық мән-жайды барынша жақсы көрсетеді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП БЕРУШІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған ХҚЕС-ті қолдану

Есепшілік саясатындағы өзгерістер

Қабылданған есепшілік саясаты, 2016 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген жаңа өрі қайта қаралған ХҚЕС пен ХҚЕС түсіндірмелерін және 1 желтоқсанда қолданысқа енгізілген, перспективті танылатын есепті бағалаудағы өзгерістерді қоспағанда, алдыңғы есепті жылдың есепшілік саясатымен келісіледі және есепшілік саясатының өзгерісі болып табылмайды, және өзгеріс болған кезеңде таза пайданың есебіне қосылады.

Есепті бағалаудағы елеулі өзгерістер Есепшілік саясатының келесі бөлімдеріне әсер етті:

- 1) Негізгі құралдарды, материалдық емес активтерді есепке алу:
 - амортизация нормалары;
 - топтардың негізгі құралдарын кейіннен бағалау: ғимарат, жер, көлік құралдары (қайта бағаланған құны бойынша);
 - негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді есептен шығару рәсімі.
- 2) Мерзімі өткен берешекті есепке алу:
 - мерзімі өткен берешекті есептен шығару рәсімі;
 - күмәнді берешек бойынша резервтерді қалыптастыру мерзімдері, мөлшері.

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер

Топ 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енген келесі қайта қаралған ХҚЕС-ты қолданды:

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдірулер, кезеңі 2012-2014 жылдар

Мұндай жақсартулар 2016 жылдың 1 қаңтардан бастап немесе осы күннен кейін күшіне енеді және күтілгендей Компанияға айтарлықтай әсерін тигізбейді. Оларға келесі өзгерістер кіреді:

5 ХҚЕС (IFRS) «Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер және тоқтатылған қызмет» – есептен шығару әдісін өзгерту

Активтердің (немесе активтер тобының) есептен шығарылуы әдетте меншік иелерінің пайдасына сату не болмаса бөлу арқылы жасалады. 5 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету осы әдістердің біреуін басқа әдіске ауыстыру есептен шығарудың жаңа жоспары ретінде емес, бастапқы жоспардың жалғасы ретінде есептелуі тиіс екендігін түсіндіреді. Осылайша, 5 ХҚЕС (IFRS) талаптары үздіксіз қолданылады. Сондай-ақ түзету есептен шығару әдісінің өзгеруі жіктеу күнін өзгертуге әкеп соқтырмайтындығын түсіндіреді. Бұл түзету шығару әдісін өзгертуге қатысты перспективті түрде күшіне енуі тиіс, өрі олар 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерде жасалады. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

7 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» – қызмет көрсету шарттары

Түзету комиссиялық сыйақыны көздейтін қызмет көрсету шарты қаржы активіне жалғасып отырған қатысуды білдіре алатындығын түсіндіреді. Компания ақпараттың ашылып көрсетілуі қажет болып табылатындығын анықтау үшін мұндай келісімнің және комиссиялық сыйақының сипатын 7 ХҚЕС-тің (IFRS) ұсынылатын жалғасып отырған қатысуды бағалау жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес бағалауы тиіс. Қызмет көрсету шарттарының қайсысы жалғасып отырған қатысуды білдіретіндігін бағалау амалдары ретроспективті негізде жасалуы тиіс. Бұл ретте Топ мұндай түзетуді алғаш рет қолданған кезеңнің алдындағы қандай да бір кезеңге қатысты Топ талап етілетін ақпаратты ашып көрсетуге міндетті емес.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП БЕРУШІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған ХҚЕС-ті қолдану (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдірулер, кезеңі 2012-2014 жылдар (жалғасы)

7 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» – аралық қысқартылған қаржылық есеп берушілікте өзара есепке алу туралы ақпараттың ашылып көрсетілуі туралы талаптың қолданылуы

2011 жылғы желтоқсанда 7 ХҚЕС-ке (IFRS) қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу жөніндегі нұсқаулықты білдіретін түзету енгізілді. 7 ХҚЕС-тің (IFRS) «Күшіне ену күні және есепке алудың жаңа тәртібіне өту» бөлімінде «Компания бұл түзетулерді 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін және мұндай жылдық кезеңдер шеңберінде аралық кезеңдер үшін қолдануы тиіс». Дегенмен, аралық кезеңдер үшін ақпараттың ашылып көрсетілуіне қойылатын талаптарды қамтитын стандартта (34 ХҚЕС (IAS)), мұндай талап жоқ. Салдарынан, тиісті ақпараттың аралық қысқартылған қаржылық есеп берушілікте ашылып көрсетілуі тиіс екендігі түсініксіз.

Түзету қысқартылған аралық қаржылық есеп берушілікте мұндай ақпараттың ашылып көрсетілуі қажет еместігін түсіндіре отырып «және мұндай жылдық кезеңдердің шеңберінде аралық кезеңдер үшін» деген сөйлемді алып тастайды. Түзету 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді және ретроспективті негізде қолданылуы тиіс. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

14 ХҚЕС (IFRS) «Көйінге қалдырылған тарифтік айырмалар шоттары»

14 ХҚЕС (IFRS) қызметі тарифтік реттелуге жататын компанияға ХҚЕС ті алғаш рет қолданған кезде өзінің қолданыстағы есепшілік саясатына сәйкес оған шектелген өзгерістерді енгізу шартымен кейінге қалдырылған тарифтік айырмалардың шоты бойынша қалдықтарды есепке алуды жалғастыруға мүмкіндік беретін қолдануға міндетті емес стандарт болып табылады. 14 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданатын компаниялар кейінге қалдырылған тарифтік айырмалар шоты бойынша қалдықтарды қаржылық жағдай туралы есепте бөлек баптар күйінде көрсетуге міндетті, ал мұндай қалдықтар бойынша қозғалыстарды – пайда мен шығындар және басқа да жиынтық кіріс туралы есепте бөлек баптар күйінде. Стандарт тарифтік реттелуге жататын компания қызметінің сипаты, ілеспе тәуекелдер мен тарифтік реттеудің оның қаржылық есеп берушілігіне ықпалы туралы ақпаратты ашып көрсетуді талап етеді. 14 ХҚЕС (IFRS) 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Топ есеп берушілікті ХҚЕС-ке сәйкес жасайтындықтан, бұл стандарт оған қолданылмайды.

11 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер «Бірлескен қызмет: қатысу үлестерінің сатып алынуын есепке алу»

11 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер бизнесті білдіретін бірлескен операциядағы қатысу үлесінің сатып алынуы кезінде компания бизнестің бірігуін есепке алу үшін көзделген 3 ХҚЕС (IFRS) талаптарын қолдануды талап етеді. Сондай-ақ түзетулер бірлескен операцияда бұрын болған қатысу үлесі, бірлескен бақылауды сақтау кезінде дәл сол бірлескен операцияда қосымша қатысу үлесін сатып алу кезінде қайта бағаланбайтындығын нақтылайды. Сонымен қатар, 11 ХҚЕС-ке (IFRS) қолданылу аясынан алынған ерекшелілік туралы ереже қосылды, өрі ол түзетулер, бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптар, есеп беретін кәсіпорынды қоса алғанда, түпкі бақылауға ие болатын бір тараптың жалпы бақылауында болған жағдайларда қолданылмайды.

Түзетулер бірлескен операциядағы бастапқы қатысу үлесін сатып алуға қатысты, сол сияқты дәл сол бірлескен операциядағы кез келген қосымша үлестерді сатып алу үшін де қолданылады және 2016 жылғы 1 қаңтарда немесе осы күннен кейін басталған жылдық кезеңдерге қатысты перспективті негізде күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП БЕРУШІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған ХҚЕС-ті қолдану (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдірулер, көзөні 2012-2014 жылдар (жалғасы)

16 ХҚЕС-ке (IAS) және 38 ХҚЕС-ке (IAS) «Рұқсат өтілген амортизациялау әдістерін түсіндіру» түзетулер

Түзетулер 16 ХҚЕС (IAS) және 38 ХҚЕС (IAS) қағидаттарының бірін түсіндіреді, ол түсім активті пайдалану процесінде тұтынатын экономикалық пайданы емес, актив пайдаланылатын қызметтің нәтижесінде жасалатын экономикалық пайданы көрсетеді. Салдарынан, түсімге негізделген амортизация әдісі негізгі құралдарды амортизациялау үшін пайдалана алмайды және тек өте сирек жағдайларда ғана материалдық емес активтерді амортизациялау үшін пайдаланылуы мүмкін. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін перспективті түрде күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Топ ұзақ мерзімді активтерді амортизациялау үшін түсімге негізделген әдістерді пайдаланбайды.

27 ХҚЕС-ке (IAS) түзету «Жекелеген қаржылық есеп берушіліктегі үлестік қатысу әдісі»

Түзетулер компанияларға жекелеген қаржылық есеп берушілікте еншілес компанияларға, бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестицияларды көрсету үшін үлестік қатысу әдісін пайдалануға мүмкіндік береді. ХҚЕС-ті қолданып жүрген және жеке қаржылық есеп берушілікте қатысу үлесі әдісін пайдалануға көшуге бел буған компаниялар бұны ретроспективті түрде жасауы тиіс. ХҚЕС-ті алғаш рет қолданатын және өздерінің жекелеген қаржылық есеп берушілігін пайдалану үшін үлестік қатысу әдісін таңдайтын компаниялар бұл әдісті ХҚЕС-ке өткен күннен бастап қолдануы тиіс. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

10 ХҚЕС-ке (IFRS) және 28 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер: «Инвестор мен оның қауымдасқан компаниясы немесе бірлескен кәсіпорны арасында активтерді сату немесе беру»

Түзетулер қауымдасқан компанияға немесе бірлескен кәсіпорынға капиталға жарна ретінде берілетін еншілес компанияға бақылаудан айырылуға қатысты 10 ХҚЕС-ке (IFRS) және 28 ХҚЕС-ке (IAS) талаптары арасындағы мәлім сәйкессіздікті түзетеді. Түзетулер 3 ХҚЕС-тегі (IFRS) анықтамаға сәйкес бизнесті білдіретін активті оның қауымдасқан компаниясының немесе бірлескен кәсіпорнының пайдасына сату немесе инвестордың беруі нәтижесінде туындайтын кіріс немесе залал толық көлемде көрсетілуі тиіс екендігін түсіндіреді. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерде болатын операцияларға перспективті негізде қолданылуы тиіс. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

19 ХҚЕС (IAS) «Қызметкерлерге сыйақылар» – өңірлік нарық үшін дисконттау мөлшерлемесі

19 ХҚЕС-ке (IAS) түзету жоғары сапалы корпоративтік облигациялар нарығының даму дәрежесін бағалау мұндай міндеттеме жататын елге емес, міндеттеме білдірілген валютаға сүйене отырып жасалатындығын түсіндіреді. Егер тиісті валютада білдірілген жоғары сапалы корпоративтік облигациялардың дамыған нарығы болмаған жағдайда, мемлекеттік облигациялардың кірістілік мөлшерлемесі пайдаланылуы тиіс. Түзету 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

Төменде Топтың шоғырландырылған қаржылық есеп берушілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енген стандарттары мен түсіндірмелері келтіріледі. Топ осы стандарттарды олар күшіне енгеннен кейін қолдануды жоспарлап отыр.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП БЕРУШІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған ХҚЕС-ті қолдану (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдірулер, кезеңі 2012-2014 жылдар (жалғасы)

9 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары»

2014 жылғы шілдеде ХҚЕС жөніндегі кеңес 9 ХҚЕС-тің (IFRS) «Қаржы құралдары» түпкі редакциясын шығарды, ол қаржы құралдары бойынша жобаның барлық сатыларының нәтижелерін көрсетіп, 39 ХҚЕС-ті (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» және 9 ХҚЕС-тің (IFRS) барлық алдыңғы редакцияларын ауыстырады. Стандарт жіктеу мен бағалауға, сондай-ақ құнсыздануға және хеджирлеуді есепке алуға қатысты жаңа талаптарды енгізеді.

Жіктеу және бағалау бөлігінде жаңа стандарт, үлестік және туынды құралдарды қоспағанда, барлық қаржы активтерінің бағалануы Компания қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-үлгіге және шартта көзделген ақша ағындарымен байланысты қаржы активтерінің сипаттамасына сүйене отырып аралас тәсілдің негізінде жасалауын талап етеді. 39 ХҚЕС (IAS) белгілеген санаттардың орнына, қаржы құралдарының келесі санаттары енгізіледі: пайда немесе шығын (ПжШ) арқылы өділ құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс (БЖК) арқылы өділ құны бойынша және амортизацияланған құны бойынша бағаланатындар. Сондай-ақ 9 ХҚЕС (IFRS) компанияларға амортизацияланған құны бойынша немесе БЖК арқылы өділ құны бойынша бағаланатын ретінде мойындау критерийлеріне жауап беретін қаржы құралдарын, егер бұл бағалау немесе мойындау тәсілдерінің бірізділіксіздікті жоюға немесе айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе шығын арқылы өділ құны бойынша бағаланатындардың санатына жіктеуін жалғастыруға (бірақ кейіннен қайта жіктеу құқығынсыз) рұқсат етеді. Саудаға арналмаған үлестік құралдар БЖК арқылы өділ құны бойынша бағаланатындардың санатына жатқызылуы мүмкін (бірақ кейіннен қайта жіктеу құқығынсыз), бұл ретте мұндай құралдар бойынша кірістер немесе шығыстар пайда мен шығындар туралы есепте көрсетілмеуі тиіс. Қаржылық міндеттемелерді есепке алу тәртібі 39 ХҚЕС-тің (IAS) талаптарына ұқсас келеді.

9 ХҚЕС (IFRS) кредиттердің құнсыздануын есепке алу тәсілін күрт өзгертеді. 39 ХҚЕС-ке (IAS) сай болған залалдар негізіндегі тәсілдің орнына күтілетін кредит залалдарын көрсетуді талап ететін болжамды тәсіл енгізіледі. Банк барлық кредиттер және пайда немесе шығын арқылы өділ құны бойынша бағаланбайтын басқа да борыштық қаржы активтері бойынша, сондай-ақ кредиттерді беру міндеттемелері мен қаржылық кепілдік шарттары бойынша күтілетін кредит залалдарына бағалау резервін мойындауға міндетті болады. Резерв келесі 12 айдың ішінде дефолт ықтималдылығымен негізделген күтілетін кредиттік залалдарға тең болатын сомада бағалануы тиіс. Құрал бойынша кредиттік төуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайған жағдайларда, резерв активтің барлық мерзімінің ішінде дефолт ықтималдылығына сүйене отырып бағаланады.

9 ХҚЕС (IFRS) 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Ретроспективті қолдану міндетті болып табылады, бірақ салыстырмалы ақпаратты қайта есептеу қажет емес. Стандартты қолданудың өту күніне (1 қаңтар 2018 жыл) ықпалын бөлінбеген пайданың құрамында көрсету қажет. 9 ХҚЕС-тің (IFRS) қолданылуы Топтың қаржы активтерінің жіктелуіне және бағалануына әсерін тигізбейді.

15 ХҚЕС (IFRS) «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім»

2014 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес 15 ХҚЕС (IFRS) «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім» шығарды, әрі ол 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 15 ХҚЕС (IFRS) түсімді мойындау қағидаттарын айқындайды және сатып алушылармен жасалатын барлық шарттарға қолданылуы тиіс. Дегенмен қаржы құралдарымен жалдау шарттарымен тікелей байланысты пайыздық және комиссиялық кірістер 15 ХҚЕС (IFRS) қолданылу аясынан тыс қалады және қолданыстағы басқа стандарттармен (мысалға, 9 ХҚЕС (IFRS) және 16 ХҚЕС (IFRS) «Жалдау») реттеледі.

15 ХҚЕС (IFRS) сай түсім тауарлардың берілу немесе қызметтердің көрсетілу фактісі бойынша өтемақы мөлшерінде танылуы тиіс, соған арналған құқықты ұйым мұндай тауарлардың немесе қызметтердің берілуіне айырбас ретінде алуды күтіп отыр. Сондай-ақ стандартта сатып алушылармен жасалған шарттармен негізделген түсімнің және ақша ағындарының сипаты, көлемі, мерзімдері мен пайда болу белгісіздігі туралы толық ақпаратты ашып көрсету талабы қамтылған.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП БЕРУШІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған ХҚЕС-ті қолдану (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдірулер, кезеңі 2012-2014 жылдар (жалғасы)

2 ХҚЕС (IFRS) түзетулер «Акцияларға негізделген төлемдер» (жалғасы)

Мұндай түзетулер 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзетулерді қолдану компаниядан алдыңғы кезеңдер үшін деректерді қайта есептеуді қажет етпейді; ретроспективті қолдану компания барлық түзетулерді бірден қолдану жөнінде шешімді қабылдайтындығы және кейбір басқа критерийлерді орындайтындығы талабымен рұқсат етіледі. Сондай-ақ мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Бұл түзетулер Топқа қандай да бір әсерін тигізбейді деп күтіледі.

4 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер «9 ХҚЕС-ті (IFRS) «Қаржы құралдары» 4 ХҚЕС-пен (IFRS) «Сақтандыру шарттары» бір мезгілде қолдану

Түзетулер компаниялар қазіргі уақытта ХҚЕС жөніндегі Кеңес 4 ХҚЕС-тің (IFRS) орнына әзірлеп жатқан сақтандыру шарттарын есепке алу бойынша жаңа стандартты қолданбайынша 9 ХҚЕС (IFRS) қаржы құралдары бойынша жаңа стандарттың қолданылуына орай туындайтын мәселелерді жоюға арналған. Түзетулерге сай, сақтандыру шарттарын жасайтын компаниялар екі нұсқаның бірін таңдай алады: 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданудан уақытша босату немесе салу әдісін пайдалану. 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданудан уақытша босатуды қызметі басым сақтандырумен байланысты компаниялар пайдалана алады. Мұндай компаниялар 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолдануды 2021 жылдың 1 қаңтарына дейін, бірақ бұл мерзімнен кеш емес кейінге қалдыра отырып, 39 ХҚЕС-ті (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» қолдануды жалғастыра алады. Өтейтін тәсіл 9 ХҚЕС (IFRS) пен 4 ХҚЕС (IFRS) бірмезгілде қолдану кезінде туындауы мүмкін қосымша волатильділікті жоққа шығару үшін пайданы немесе шығынды міндетті түрде түзетуді көздейді.

Уақытша босатуды алғаш рет 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты қолдануға рұқсат беріледі. Өтейтін тәсілді компания 9 ХҚЕС-ті (IFRS) алғаш рет қолдану кезінде таңдай алады және 9 ХҚЕС-ке (IFRS) өту кезінде белгілі бір санатқа жатқызылған қаржы активтеріне қатысты ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Бұл түзетулер Топқа қандай да бір әсерін тигізбейді деп күтіледі.

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

Шоғырландыру негізі

Шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікке Компанияның және Компания бақылау жасайтын ұйымдардың (және олардың еншілес ұйымдарының) есеп берушілігі жатады. Егер Топтың кәсіпорын қызметінен пайда алу мақсатында оның қаржылық және операциялық саясатын айқындауға құқығы болса, бақылау жасалады.

Еншілес ұйымдардың қаржылық есеп берушілігі бұл ұйымды сатып алу сәтінен бастап (Топтың мұндай ұйымдарға тиімді бақылау жасауы басталатын күн) сату сәтіне дейін (Топтың мұндай ұйымдарға тиімді бақылау жасауы тоқтайтын күн) Топтың қаржылық есеп берушілігімен шоғырландырылады. Еншілес ұйымдардың жалпы жиынтық кіріс Топ иелеріне жатады.

Топтың еншілес ұйымдарының қаржылық есеп берушілігі Компанияның есеп берушілігі сияқты дәл сондай есепті кезең үшін және дәл сондай есепшілік саясатын пайдалана отырып жасалады.

Топ ішіндегі операциялардың нәтижесі ретінде туындаған барлық қалдықтар, кірістер мен шығыстар шоғырлану кезінде алынып тасталады.

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістерді тану

Қызметтер бойынша кірістер мен комиссиялар тиісті қызметтердің көрсетілуіне қарай танылады. Кіріс мүшелік жарналар мен листингтік алымдар бойынша кірістер ұйымды Биржаның мүшелеріне қабылдау және бағалы қағаздарды Биржаның ресми тізіміне қосу туралы шешімнің негізінде танылады. Компания қандай да бір ұйымнан ай сайынғы мүшелік жарналар ретінде алатын кіріс бұл ұйым Биржаның мүшесі болып табылғанға дейін тұрақты негізде ай сайын танылады. Жыл сайынғы листинг алымдары бойынша кірістер олар жататын он екі айлық кезең ішінде танылады.

Пайыздық кірістерді мойындау

Пайыздық кірістер есептеу қағидаты бойынша көрсетіледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің (не болмаса қаржы активтерінің немесе қаржылық міндеттемелердің тобы) амортизацияланған құнын есептеуді, сондай-ақ пайыздық кірісті немесе пайыздық шығысты тиісті кезеңге жатқызуды білдіреді.

Тиімді пайыздық мөлшерлеме – соның көмегімен күтілетін келешек төлемдер немесе ақша түсімдері қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің қаржы активінің таза ағымдағы құнына келтірілетін пайыздық мөлшерлеме. Бұл ретте қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің болжамды қолданылу мерзімі кезеңіне немесе егер бұл қолданылса, бұдан да қысқа кезеңге ақша ағындарының дисконтталуы жасалады.

Пайыздық кірістерге бағалы қағаздарға салынған инвестициялардан болатын пайыздық кірістер, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша депозиттерге және ақша қалдықтарына есептелген сыйақы кіреді.

Егер қаржы активі немесе біртекті қаржы активтерінің тобы құнсыздану нәтижесінде есептен шығарылса (ішінара есептен шығарылса), пайыздық кіріс құнсызданудан болған шығындарды есептеу мақсатында келешек ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылған бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені ескере отырып айқындалады.

Әділ құнды бағалау

Топ қаржы құралдарын, мысалға, сату үшін қолда бар бағалы қағаздарды, олардың балансты жасаудың әрбір күніне әділ құнына тең құн бойынша бағалайды. Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпарат 23-ескертпеде ашылып көрсетіледі.

Активтің сатылғаны үшін алынған немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасында әдеттегі тәртіппен жасалатын мәміленің шеңберінде міндеттеменің берілгені үшін төленген баға әділ құны болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша мәміле:

- не бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- немесе негізгі нарықта жоқтығының талаптарында, бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша қолайлы нарықта жасалатындығын болжайды.

Топ негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын анықтау кезінде пайдаланатын жорамалдарды қолдана отырып бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің ең үздік мүдделерінде әрекет етеді деп болжануда.

Топ мұндай бағалау әдістерін пайдаланады, әрі олар қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте орынды қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Әділ құнды бағалау (жалғасы)

Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есеп берушілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер төменде сипатталған әділ құн көздерінің иерархиясы шеңберінде жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері.
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері.
- 3-деңгей – иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Қаржы құралдары

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер Топ келісім бойынша тиісті қаржы құралына қатысты бір жағы болғанда, оның қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебінде көрсетіледі.

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады. Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар тиісінше бастапқы мойындау кезінде қаржы активтерінің немесе қаржылық міндеттемелердің әділ құнын ұлғайтады немесе азайтады.

Қаржы активтері

Бастапқы мойындау кезінде қаржы активтерінің жіктелуі қаржы активтерін сатып алу мақсатына және оның сипаттамаларына байланысты болады.

Қаржы активтері келесі санаттар бойынша жіктеледі: өтеуге дейін ұсталатындар; сату үшін қолда бар инвестициялар; сондай-ақ дебиторлық берешек.

Өтелуге дейін ұсталатын инвестициялар

Өтеуге дейін ұсталатын инвестицияларға туынды құралдар болып табылмайтын, тіркелген немесе айқындалатын төлемдері және тіркелген өтеу мерзімдері бар, оларды Топ өтеуге дейін ұстауға ниет білдіріп отырған және мүмкіндігі бар листингілік борыштық бағалы қағаздар жатады.

Әділ құны бойынша бастапқы мойындалғаннан кейін өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар құнсыздану резервтерін шегере отырып тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құны бойынша ескеріледі.

Топ өтеуге дейін ұсталатын инвестицияларды оларды өтеу мерзіміне дейін елеусіз сомаға сатқан немесе қайта жіктеген жағдайда (жеке жағдайлардан басқа) барлық санат сату үшін қолда бар инвестициялардың құрамына ауыстырылуы тиіс. Сонымен бірге, Топқа келесі екі жылдың ішінде өтеуге дейін ұсталатын кез келген қаржы активін жіктеуге тыйым салынатын болады. Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялардың амортизациясы жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі.

Сату үшін қолда бар инвестициялар

Сату үшін қолда бар деп жіктелетін инвестициялар, егер олар белгіленбеген уақыт кезеңіне ұсталатын болса және нарықтық жағдайлардың өзгеруіне орай немесе мұндай инвестицияларды жою жөніндегі талаптарды орындау мақсатында сатылатын болса.

Сату үшін қолда бар инвестициялар шамамен әділ құнына тең құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының өзгеруі Топтың басқа да жиынтық кірісінің құрамында сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау резерві ретінде тікелей танылады. Мұндай инвестициялар іске асырылғаннан кейін соларға жататын қайта бағалау резервінің сомасы Компанияның басқа да жиынтық кірісінен алынып тасталып, пайда мен шығындар туралы есепте танылады. Сату үшін қолда бар деп жіктелетін корпоративтік облигациялар бойынша сыйақы тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеледі және «Пайыздық кірістер» бабында жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Сату үшін қолда бар инвестициялар (жалғасы)

Белсенді нарықта солар бойынша баға белгілеулер жоқ және әділ құны сенімді түрде бағалана алмайтын сату үшін қолда бар санатындағы үлесті бағалы қағаздарға инвестициялар әрбір есепті кезеңнің соңына айқындалған құнсыздану шығындарын шегере отырып өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша ескеріледі. Дебиторлық берешектің қысқа мерзімді сипаты болған және келешек ағындарды дисконттаудан болған әсер материалдық емес болып табылған жағдайларда, дебиторлық берешек бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Мұндай активтер бойынша кірістер мен шығыстар мұндай активтер есептен шығарылған немесе құнсызданған кезде, сондай-ақ амортизация процесінде пайдада немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Қаржы активтері әрбір есепті кезеңнің соңына құнсыздану мәніне бағаланады. Қаржы активтері қаржы активі бастапқыда мойындалғаннан кейін болған бір немесе бірнеше оқиғалардың нәтижесінде актив бойынша болжамды келешек ақша ағындарының азаюын куәландыратын объективті деректер болғанда құнсызданған болып есептеледі.

Ұйымдасқан нарықта айналыста болатын және айналмайтын акцияларға салынған инвестициялар бойынша сату үшін қолда бар санаттар, әділ құнның оларды сатып алу құнынан айтарлықтай немесе ұзақ төмендеуі құнсызданудың объективті дәлелі болып есептеледі.

Барлық басқа қаржы активтері бойынша құнсызданудың объективті дәлелі ретінде мыналар болуы мүмкін:

- эмитенттің немесе қарсы агенттің айтарлықтай қаржылық қиындылықтары; немесе
- шарттың бұзылуы, мысалы, пайыздарды немесе негізгі борыш сомасын төлеуден бас тарту немесе жалтару; немесе
- пайыздардың төленбеуі немесе негізгі борыш сомаларын төлеу мерзімін ұзарту; немесе
- қарыз алушының банкротқа ұшырауының немесе қаржылық қайта ұйымдастыруының жоғары ықтималдығы; немесе
- қаржылық қиындықтардың себебімен бұл қаржы активі үшін белсенді нарықтың жоқ болуы.

Дебиторлық берешек, жеке-жеке құнсызданған болып танылмаған активтер сияқты қаржы активтерінің жекелеген санаттары жалпы құнсыздану мәніне бағаланады. Дебиторлық берешек портфелінің құны азаюының объективті белгісі ретінде Компанияның берешекті өндіріп алу бойынша бұрынғы тәжірибесі, берешекті өтеу кезінде кідірту санының ұлғаюы, сондай-ақ өдетте төлемдер бойынша дефолтпен бірге жүретін ұлттық экономикадағы өзгерістер бола алады.

Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері үшін құнсызданудан болған шығынның көлемі активтің баланстық құны мен бастапқыда қаржы активіне қатысты пайдаланылған тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып дисконтталған болжамды келешек ақша ағындарының ағымдағы құны арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Сатып алу құны бойынша ескерілетін қаржы активтері үшін құнсыздану шығыны активтің баланстық құны мен дәл сондай қаржы активі үшін ағымдағы нарықтық пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып дисконтталған болжамды келешек ақша ағындарының ағымдағы құны арасындағы айырма ретінде айқындалады. Құнсызданудан болған мұндай шығындар келешек кезеңдерде қалпына келтірілмейді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Құнсыздану шығыны барлық қаржы активтерінің баланстық құнын тікелей азайтады, өтеуге дейін ұсталатын дебиторлық берешек пен инвестицияларды қоспағанда, әрі олардың төмендеуі резервтің есебінен жүзеге асырылады. Үмітсіз деп танылған жағдайда, дебиторлық берешек немесе өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар резерв есебінен есептен шығарылады. Резервтің баланстық құнындағы өзгерістер пайдада немесе залалда көрсетіледі.

Егер келесі кезеңде қаржы активінің (сату үшін қолда бар санатындағы үлестік құралдарды қоспағанда) құнсыздануынан болған шығын мөлшері азаятын болса және мұндай азаю құнсыздану танылғаннан кейін орын алған оқиғаға объективті түрде байланысты болса, бұрын құнсызданудан болған көрсетілген шығын пайда немесе залал есебінен қалпына келтіріледі. Бұл ретте құнсызданудан болған шығынды қалпына келтіру күніне қаржы активтерінің баланстық құны құнсыздану танылмаған жағдайда көрсетілетін баланстық құнынан аса алмайды.

Егер сату үшін қолда бар инвестициялар құнсызданбаған болып танылса, ағымдағы құн (негізгі борышты өтеуді және амортизацияны шегере отырып) мен жиынтық кіріс туралы өткен есепте танылған құнсыздану шығындарын шегере отырып олардың ағымдағы әділ құны арасындағы айырманы құрайтын жалпы сома капиталдан жиынтық кіріс туралы есепке ауыстырылады.

Бұрын пайда мен залалдарда көрсетілген сату үшін қолда бар санатындағы үлестік құралдардың құнсыздануынан болған шығындар қалпына келтірілмейді. Құнсызданудан болған залал танылғаннан кейін мұндай активтердің әділ құнының кез келген ұлғаюы басқа жиынтық кірісте көрсетіледі және сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау қорының бабы бойынша жинақталады. Сату үшін қолда бар деп жіктелетін борыштық бағалы қағаздардың құнсыздануынан болған шығындар кейіннен пайда немесе залал арқылы қалпына келтіріледі, егер инвестицияның әділ құнының ұлғаюы құнсызданудан болған залал танылғаннан кейін болған оқиғаға объективті түрде байланысты болса.

Қаржы активтерін тануды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылу ретіне қарай – қаржы активінің бөлігі немесе осындай қаржы активтері тобының бөлігі) тануды доғарады, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен артықшылықтарды берді;
- Компания меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен артықшылықтарды бермеді, бірақ оларды сақтап та қалмады, өйткені бұдан былай активке бақылау жасай алмайды.

Қаржы активін бергеннен кейін Топ берілген активке иелік етуден тәуекелдер мен артықшылықты өзіне сақтап қалатын дәрежеде қайта бағалауды жүргізеді. Егер барлық тәуекелдер мен артықшылықтар негізінен сақталса, актив қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте ескерілуін жалғастырады. Егер барлық тәуекелдер мен артықшылықтар негізінен берілсе, активтің мойындалуы тоқтатылады. Егер барлық тәуекелдер мен артықшылықтар негізінен сақталмаса, берілмесе, Топ активке бақылау жасаудың сақталғанын бағалайды. Егер Топ бақылауды сақтап қалмаса, активтің мойындалуы тоқтатылады. Егер Топ активке бақылауды сақтап қалса, ол активті оның активке қатысуы жалғасатын шамада ғана ескеруді жалғастырады.

Қаржы активтерін мойындауды тоқтатудың нәтижесінде туындайтын кез келген пайда немесе залалдар операциялық қызметтен болған басқа да кірістер/шығыстар сияқты Компанияның жиынтық кіріс туралы есебінен баптарында көрсетіледі.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттемелер мәмілені ресімдеу шығындарын шегере отырып әділ құны бойынша есепке алынады.

Бұдан кейін басқа да қаржылық міндеттемелер амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Пайыздық шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеледі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату

Топ қаржылық міндеттемелерді тек олар өтелген, күші жойылған немесе солар бойынша талап ету мерзімі өткен жағдайда ғана тануды тоқтатады. Қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылғанда немесе қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілгенде, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттемені есептен шығару және жаңа міндеттемені мойындауды ретінде ескеріледі. Мойындалуы тоқтатылатын қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен төленген немесе төленуге жататын сыйақының арасындағы айырма пайдада немесе залалда танылады.

Ақша және оның баламалары

Ақша және оның баламаларына кассадағы ақша және Қазақстан Республикасының және одан тыс жерлердегі банктерде 3 (үш) айға дейінгі бастапқы өтеу мерзімімен орналастырылған ағымдағы және корреспондентті шоттар бойынша ақша қалдықтары, пайдаланылуы шектелген ақшаны қоспағанда, кіреді.

Пайдаланылуы шектелген қаражат және Биржа мүшелері алдындағы пайдаланылуы шектелген ақша бойынша міндеттемелер

Пайдалануы шектелген қаражаттың үлкен бөлігін келесі сауда күніне операцияларды жасау мақсатында Биржаның корреспонденттік шоттарында есепті күнге орналастырылған валюталық нарық мүшелерінің ақшасы құрайды. Қосымша, Топтың ішкі құжатына сәйкес «Қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клиринг қызметін жүзеге асыру қағидалары» (бұдан әрі – «Қағидалар») әрбір клиринг қатысушысы Топтың корреспонденттік шотында маржаның және кепілдікпен қамтамасыз етудің белгілі бір деңгейін қолдауы тиіс. Сонымен бірге, клиринг қатысушыларының кейбірі келесі сауда күні сауда-саттықты жүзеге асыру мақсатында сауда күнінің соңында Топтың корреспонденттік шотында ақша сомасын қалдырады. Топ мұндай қаражатты пайдаланылуы шектелген деп қарастырады және олардың міндеттемелерін нарыққа қатысушылардың алдында мойындайды.

Банктердегі қаражат

Топ өз қызметінің барысында ағымдағы шоттарды және 3 (үш) айдан аспайтын мерзімге банктерде салымдар ашады. Айқындалған өтеу мерзімдері бар банктердегі қаражат тиімді пайыздық мөлшерлеме өдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша ескеріледі. Банктердегі қаражат құнсыздану резервін шегере отырып, егер ондай болса, ескеріледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар бастапқыда сатып алу құны (бастапқы құны) бойынша мойындалады, өрі оған негізгі құралдарды сатып алумен тікелей байланысты нақты шығындар мен өтелмейтін салықтар кіреді.

Бастапқы танылғаннан кейін негізгі құралдар:

- 1) ғимараттар мен үйлер, тұрғын үй, жер учаскелері мен автокөлік құралдары – қайта бағаланған құн бойынша есепке алу моделі бойынша;
- 2) негізгі құралдардың барлық қалған топтары – нақты шығындарды есепке алу моделі бойынша ескеріледі.

Қайта бағаланған құн бойынша есепке алу моделін қолдану кезінде негізгі құралдар жинақталған амортизация мен құнсыздану залалдарын шегере отырып қайта бағалау күніне өділ құны бойынша ескеріледі.

Топ негізгі құралдардың бірліктерін жаңартуға және жөндеуге шыққан шығындарды капиталдандырады, өрі олар мұндай бірліктің пайдалы қызмет ету мерзімін ұзартады немесе оны пайдаланудан келешек экономикалық пайданы ұлғайтады. Капиталдандырудың мұндай санатына сәйкес келмейтін негізгі құралдарды жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалған шығыстар Топтың олар болған кезеңдегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есебінде көрсетіледі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Негізгі құралдар (жалғасы)

Негізгі құралдардың амортизациясы құнды тепе-тең етіп есептен шығару әдісін пайдалана отырып мұндай құралдардың пайдалы қызмет етуінің бағаланған мерзімінің ішінде операциялық шығыстар ретінде Топтың жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есебіне қосылады. Егер негізгі құралдардың қандай да бір бірлігі құрамдастарының түрлі пайдалы қызмет ету мерзімі болса, олар негізгі құралдардың жеке бірліктері ретінде қарастырылады.

Төменде Топтың негізгі құралдарының бағаланған пайдалы қызмет ету мерзімдері келтірілген.

	<i>2016 жылдың 1 желтоқсанына дейін қолданылатын жылдармен мерзімдер</i>	<i>2016 жылдың 1 желтоқсанынан көйін қолданылатын жылдармен мерзімдер</i>
Ғимараттар	100	40
Машиналар мен құрал-жабдықтар	6-9	3-15
Көлік құралдары	9	6,7
Басқасы	11	6-10

Жер және аяқталмаған құрылыс амортизацияланбайды.

Негізгі құралдардың баланстық құны, пайдалы қызмет ету мерзімі мен амортизациялау әдісі әрбір есепті күнге қайта қаралып отырады.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық жасақтама мен лицензиялар кіреді.

Бөлек сатып алынған бейматериалдық активтербастапқыда нақты құны бойынша бағаланады. Бизнесіті біріктіру нәтижесінде сатып алынған материалдық емес активтердің құны сатып алу күніне олардың өділ құны болып табылады. Бастапқыда танылғаннан кейін бейматериалдық активтер нақты залалдарды есепке алу моделі бойынша ескеріледі. Нақты залалдар бойынша есепке алу моделін қолдану кезінде бейматериалдық активтер жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалдарды шегере отырып өзіндік құны бойынша ескеріледі.

Егер Топ материалдық есепті құратын болса, материалдық емес активті өзірлеу шығыстары материалдық емес активтің өзіндік құнына қосылады және шарт талаптарына сәйкес мақсатына лайық пайдалану үшін материалдық емес активтің толық дайын болмайынша аяқталмаған құрылыс күйінде ескеріледі.

Іштей құрылған материалдық емес активтің өзіндік құны материалдық емес актив алғаш рет мойындау критерийлеріне жауап берген және активті мақсатына лайық пайдалануға өзірлеуге, құруға, өндіруге және дайындауға тікелей бөлінуі немесе ақылға қонымды өрі бірізді негізде жатқызылуы мүмкін күннен бастап болған келесі шығындар сомасын білдіреді:

- 1) материалдық емес активті құру кезінде пайдаланылған немесе тұтынған материалдар мен қызметтер залалдары;
- 2) жалақы мен активті құрумен тікелей айналысатын жұмыскерлермен байланысты басқа да шығындар (мұндай жұмыстар жоғарыда аталған барлық талаптарға сәйкес келген жағдайда, Компания жасалған жұмыс туралы есептердің негізінде бағдарламалық өнімдерді пысықтаумен тікелей айналысатын жұмыскерлердің сыйақысын капиталдандырады);
- 3) активті құру үшін пайдаланылған заңгерлік құқықтарды, патенттер мен лицензияларды тіркеу үшін алымдар сияқты құрылатын активке тікелей жататын кез келген шығындар.

Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет етуінің шектелген немесе белгіленбеген мерзімі болуы мүмкін.

Пайдалы қызмет етудің белгіленбеген мерзімі бар бейматериалдық активтерамортизацияланбайды, бірақ жыл сайын құнсыздануға тексеріледі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)**Бейматериалдық активтер(жалғасы)**

Төменде материалдық емес активтердің бағаланған пайдалы қызмет ету мерзімдері келтірілген:

	<i>2016 жылдың 1 желтоқсанына дейін қолданылатын жылдармен мерзімдер</i>	<i>2016 жылдың 1 желтоқсанынан кейін қолданылатын жылдармен мерзімдер</i>
Іште әзірленетін бағдарламалық жасақтама	Айқындалмаған	3-9
Басқа да ағдарламалық жасақтама мен лицензиялар	5	5
Басқа да МЕА	5	5

Резервтер

Топта өткен оқиғалардың нәтижесінде туындаған міндеттемелері (заңды немесе болжамды) болғанда және Топ мұндай міндеттемелерді өтеуі тиіс болатын жоғары ықтималдылық болғанда резервтер есепте көрсетіледі және мұндай міндеттемелердің мөлшері жоғары дәлдік деңгейінде бағалана алады.

Есепте көрсетілетін алдағы шығыстар резервінің көлемі мұндай міндеттемелерге төн болатын төуекелдер мен белгісіздіктерді ескере отырып есепті күнге айқындалған міндеттемелерді өтеуге қажетті соманың ең үздік бағалауын білдіреді. Егер резерв көлемі міндеттемелерді өтеу бойынша болжамды ақша ағындарының негізінде есептелетін болса және ақша құнының уақытпен өзгеру әсері елеулі болып табылса, резерв мұндай ақша ағындарының дисконтталған құны ретінде айқындалады.

Егер міндеттемелерді өтеуге қажетті төлемдер ішінара немесе толығымен үшінші тараппен өтеледі деп күтілетін болса, тиісті дебиторлық берешек өтемақы алынады және бұл дебиторлық берешек сомасын сенімді бағалау үшін мүмкіндік бар деген толық сенімділіктің болуы шартымен актив ретінде көрсетіледі.

Шетел валюталары

Топтың әрбір жеке компаниясының қаржылық есеп берушілігін дайындау кезінде функционалдық валютадан ерекшеленетін валюталарда жүзеге асырылатын операциялар (бұдан әрі - «шетел валюталары») операцияны жасау күніне айырбас бағамы бойынша ескеріледі. Шетел валютасында білдірілген ақша баптары әрбір есепті кезеңнің соңына тиісті валюта бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасында білдірілген әділ құны бойынша ескерілетін ақшалай емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылған айырбас бағамдары бойынша қайта есептелуі тиіс. Шетел валютасында білдірілген тарихи құны бойынша көрсетілген ақшалай емес баптар қайта есептелмейді.

Төменде Топ шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікті жасау кезінде пайдаланған жыл соңындағы айырбастау бағамдары келтірілген:

	<i>2016 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2015 жылғы 31 желтоқсан</i>
KZT/1 USD	333,29	340,01
KZT/1 EUR	352,42	371,46
KZT/1 RUR	5,43	4,61

Жарғылық капитал

Жарғылық капитал бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Жай акциялар бойынша дивидендтер олар жарияланған кезеңде меншікті қаражаттың кемуі ретінде көрсетіледі. Есепті күннен кейін жарияланған дивидендтер 10 ХҚЕС (IAS) «Есепті күннен кейінгі оқиғалар» сай есепті күннен кейінгі оқиғалар ретінде қарастырылады және олар туралы ақпарат тиісті тәсілмен ашылып көрсетіледі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Капитал құрамындағы резервтер мен қорлар

Компанияның қаржылық жағдайы туралы есептің капитал құрамында көрсетілген резервтер мен қорларға мыналар кіреді:

- сату үшін қолда бар санатына жатқызылған инвестициялардың әділ құнының өзгеруіне жататын сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау резерві;
- негізгі құралдарды қайта бағалау резерві;
- туынды құралдар нарығы қатысушыларының ықтимал дефолтын өтеу үшін қалыптастырылатын басқа да қорлар.

2010 жылы Компанияның Биржа кеңесі туынды құралдар бойынша нарық қатысушыларының төлем жасау қабілетсіздігінің тәуекелін өтеу үшін 170.000 мың теңге сомасында резервтік қорды құру туралы шешімді қабылдады. Резервтік қор фьючерстік валюталық келісімшарттармен сауда жасау үшін резервтік қордың 70.000 мың теңгесінен және Компанияның индекстік фьючерстік келісімшарттармен сауда жасау үшін резервтік қордың 100.000 мың теңгесінен тұрады. 2015 жылы 55.000 мың теңге сомасында «қор» биржалық нарық секторы бойынша клирингтік резервтік қорды құру туралы шешім қабылданды. Резервтік қор капиталдың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің басқа да қорлар құрамына кіреді.

Қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Қаржылық және операциялық қызметіне Топ айтарлықтай ықпал ететін және еншілес ұйым, сол сияқты бірлескен ұйым болып табылмайтын компания қауымдасқан болып табылады. Айтарлықтай ықпал ұйымның қаржылық және шаруашылық қызметіне қатысты шешімдерді қабылдауға қатысу құқығын болжайды, бірақ мұндай қызметке қатысты бақылауды немесе бірлескен бақылауды болжамайды.

Қызмет нәтижелері, сондай-ақ қауымдасқан компанияның активтері мен міндеттемелері үлестік қатысу әдісімен осы шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікке қосылған. Үлестік қатысу әдісіне сай қауымдасқан компанияға инвестициялар бастапқыда қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сатып алу құны бойынша танылады және кейіннен Топтың пайдадағы немесе залалдағы және қауымдасқан компанияның басқа да жиынтық кірісіндегі үлесін ескере отырып түзетіледі.

Топтың қауымдасқан компанияға салынған инвестициялары бойынша құнсыздану шығынын мойындау қажеттілігін анықтау үшін 36 ХҚЕС (IAS) «Активтердің құнсыздануы» талаптары қолданылады. Қажет болғанда инвестицияның баланстық құны (оның ішінде гуввил) оның өтелетін құнын (сату шығындарын шегере отырып пайдалану құны мен әділ құнынан ең үлкен мәнді) оның баланстық құнымен салыстыру арқылы 36 ХҚЕС-ке (IAS) сай құнсыздану мәніне тестіленеді. Құнсызданудан болған танылған шығын инвестицияның баланстық құнының құрамына кіреді.

Құнсызданудан болған мұндай шығынды қалпына келтіру инвестицияның өтелетін құны кейіннен ұлғайған жағдайларда 36 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес танылады.

Егер Топ қатысушысы-ұйым қауымдасқан компаниямен операцияларды жүргізетін болса, қауымдасқан компаниямен мәмілелер бойынша туындайтын пайда мен залалдар Топтың шоғырландырылған қаржылық есеп берушілігінде тек Топқа тиесілі болатын қауымдасқан компанияның қатысу үлесі шегінде ғана мойындалады.

Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар ағымдағы өрі кейінге қалдырылған салықтардан тұрады және кейінге қалдырылған салық басқа да жиынтық кірісте немесе капиталда тікелей ескерілетін операцияларға жататын жағдайларды қоспағанда, Компанияның пайда мен шығындар туралы есебінде көрсетіледі.

Корпоративтік салық бойынша ағымдағы шығыс сомасы кезеңде төленуге есептелген және алдыңғы жылдардың салық берешегі бойынша барлық түзетулерді ескере отырып Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есепті күнге қолданылатын салық салу мөлшерлемелерінің негізінде есептелген салықтың күтілетін өлшемі болып табылады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Салық салу (жалғасы)

Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер міндеттемелердің баланстық әдісін пайдалана отырып барлық уақытша айырмаларға қатысты есептеледі. Кейінге қалдырылған салықтар, компанияларды біріктіру болып табылмайтын және оның жасалу сәтіне бухгалтерлік кіріске немесе салық салынатын кіріс пен залалға ықпалын тигізбейтін мәміле бойынша гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқы мойындаудың нәтижесінде кейінге қалдырылған табыс салығының пайда болуын қоспағанда, активтер мен міндеттемелердің салық базасының және олардың қаржылық есеп берушіліктегі баланстық сомасының арасындағы барлық уақыт айырмалары бойынша айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық бойынша актив тек соған қатысты есептен шығарылатын уақыт айырмалары пайдаланылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың айтарлықтай ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтерінің теңгерімдік құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және активтердің барлығы немесе бір бөлігі жеткілікті салық салынатын пайда деңгейінде кемітіледі.

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер активті өткізу немесе күшіне енген немесе есепті күнге нақты күшіне енген заңнамаға сүйене отырып міндеттемені реттеу кезеңінің ішінде қолданылатын салық салу мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Топ кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алады және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қорытынды айырманы көрсетеді, егер:

- Топтың ағымдағы салық талаптарын ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алуға заңгерлік тұрғыдан бекітілген құқығы болса; және
- кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері бір салық органы бір салық субъектісінен өндіріп алатын табыс салығына жататын болса.

Елеулі бухгалтерлік жорамалдар мен бағалаудағы белгісіздік көздері

Топтың есепшілік саясатының ережелерін қолдану процесінде Басшылық басқа дерек көздерінен айқын болып табылмайтын активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына қатысты болжаулар, бағалаулар мен жорамалдар жасайды. Бағалау мәндері мен солардың негізінде жатқан жорамалдар нақты жағдайларда орынды болып есептелетін өткен тәжірибеге және басқа да факторларға сүйене отырып қалыптасады. Іс жүзінде нәтижелер мұндай бағалаудан ерекшеленуі мүмкін.

Бағалаулар мен базалық жорамалдар үнемі қайта қаралып отырады. Есепті бағалаудағы өзгерістер, егер өзгеріс тек сол кезеңге ғана ықпал етсе, бағалау қайта қаралатын кезеңде немесе егер өзгеріс ағымдағы, сол сияқты келешек кезеңдерге ықпал етсе, өзгеріс болған кезеңде және келешек кезеңдерде мойындалады.

Бағалаудағы белгісіздіктің негізгі көздері

Төменде келешекке қатысты негізгі жорамалдар мен есепті кезең соңына бағалаудағы белгісіздіктің басқа да негізгі дерек көздері келтірілген, әрі олар үлкен ықтималдықпен келесі қаржы жылының ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнының елеулі түзетулеріне әкеп соқтыруы мүмкін.

Дебиторлық берешектің құнсыздануы

Дебиторлық берешек қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің басқа да активтер құрамына қосылады. Топ дебиторлық берешектің құнсыздану мәнине тұрақты түрде сараптап отырады. Топ резервтері дебиторлық берешектің құнсыздануынан болған шығындарды мойындау үшін құрылады. Топ құнсыздану резервімен байланысты есепте бағалауды дебиторлық берешек, белгісіздіктің негізгі дерек көзі деп мыналарға орай есептейді, (i) олар бір кезеңнен екінші кезеңге өзгерістерге қатты ұшырағыш келеді, өйткені залалдардың келешек нормалары туралы болжамдар және құнсызданған дебиторлық берешек бойынша елеулі шығындардың бағалауы ағымдағы күнге бар нақты көрсеткіштерге негізделген; және (ii) шығынның бағалау мәні мен Топ нақты шеккен шығындардың арасында елеулі айырмалар болған кезде Топтың қаржылық есеп берушілігіне кейінгі кезеңдерде айтарлықтай ықпал ете алатын резервтерді қалыптастыруды қажет етеді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Елеулі бухгалтерлік жорамалдар мен бағалаудағы белгісіздік көздері (жалғасы)

Дебиторлық берешектің құнсыздануы (жалғасы)

Қаржылық есеп берушіліктегі қаржы активтерінің құнсыздану резервтері қазіргі экономикалық өрі саяси жағдайлардың негізінде айқындалады. Топ Қазақстан Республикасында болатын өзгерістерді және мұндай өзгерістер келешек кезеңдердегі қаржы активтерінің құнсыздану резервтерінің барабарлығына қандай әсерін тигізетіндігін болжауға қабілетті емес.

Борышкер борыш сомасын тиісті шартта баяндалған мерзімде өтемеген жағдайда, берешек мерзімі өткен болып саналады және жіктелуі тиіс.

Мерзімі өткен дебиторлық берешектің жіктелуі келесі критерийлерге сай мерзімі өткен күндерге қарай жүзеге асырылады:

- 1) 1-санат – 30 күнге дейін мерзімін ұзарту;
- 2) 2-санат – 30 күннен 180 күнге дейін мерзімін ұзарту;
- 3) 3-санат – 180 күннен астам мерзімін ұзарту.

Мерзімі өткен дебиторлық берешектің жіктелуіне қарай алдыңғы кезең шығыстарының есебінен келесі мөлшерде резервтер (провизиялар) жасалады:

- 1) 1-санат – мерзімі өткен дебиторлық берешек сомасының 0%;
- 2) 2-санат – мерзімі өткен дебиторлық берешек сомасының 50%;
- 3) 3-санат – мерзімі өткен дебиторлық берешек сомасының 100%.

Егер Топтың 180 күн өткенге дейін Компанияның тиісті растайтын құжаттамамен бірге дебиторлық берешекті алуға арналған құқықтарының жоқтығын растайтын жағдайлар туындаса (заң күшіне енген сот шешімі, борышкерді – заңды тұлғаны және басқаларды таратуды аяқтау), бұл дебиторлық берешек аталған жағдайлардың пайда болу күніне 3-санат бойынша жіктелуі тиіс.

Топ шығыстар есебінен ағымдағы есепті кезең үшін есептелген және төленбеген сыйақыны есептен шығарады. Ағымдағы кезеңнің алдындағы кезеңдер үшін есептелген сыйақыны Топ құрылған резервтердің (провизиялардың) есебінен есептен шығарады.

Топ бухгалтерлік есепте активті тек 3-санат бойынша жіктелген берешек бойынша ғана және борышкердің борыш сомасын өтеуге өкеп соқтырмаған мерзімі өткен дебиторлық берешекті өндіріп алу бойынша барлық шараларды қолға алғаннан кейін мойындауын тоқтатады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дебиторлық берешектің жалпы құны 60.895 мың теңге және тиісінше 53.340 мың теңге болды, ал құнсыздану резервінің сомасы 14.542 мың теңге және тиісінше 6.629 мың теңге болды *(19-өскертпе)*.

Салық салу

Қазақстандық салық, валюталық және кеден заңнамасы түрлі талқылауларға жол береді және жиі өзгеріп отырады. Мұндай заңнамаға қатысты мәмілелер мен Топтың қызметіне қатысты қолданылатын басшылық түсініктемесі тиісті өңірлік және мемлекеттік органдар тарапынан даулануы мүмкін. Салық кезеңдері салықтық тексеру жүргізілетін жылдың алдындағы күнтізбелік 5 (бес) жыл ішінде салық органдары тексеру үшін ашық болып қалады.

Басшылық 2016 жылдың 31 желтоқсанына және 2015 жылдың 31 желтоқсанына қолданыстағы заңнаманы талқылау сәйкес болып табылады және Топтың салықтар, валюта мен кеден бойынша ұстанымы расталады деген мүмкіндік бар деп есептейді. Тиісті органдар тексеруден кейін Топтың таза пайдасына әсер етуі мүмкін қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар есептелуі мүмкін.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. ЕСЕПШІЛІК САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Елеулі бухгалтерлік жорамалдар мен бағалаудағы бөлгісідік көздері (жалғасы)

Сот талқылаулары

ХҚЕС-ке сәйкес Топ шынайы түрде бағалануы мүмкін орын алған оқиғалардың салдарынан туындаған ағымдағы міндеттемелер болғанда ғана провизияларды қалыптастыру қажеттілігін мойындайды. Аталған критерийлерге сәйкес келмейтін шартты міндеттеме қаржылық есеп берушіліктің ескертпелерінде ашылып көрсетілуі мүмкін. Сот істеріне қатысты бұл қағидатты қолдану Топтан оның бақылауынан тыс жатқан түрлі оперативті және заңгерлік мәселелер бойынша шешім қабылдауды қажет етеді. Сот істері болған жағдайда Топ аяқталмаған сот істерін қайта қарау саясатын, сондай-ақ провизияларды қалыптастыру қажеттілігін бағалау үшін әрбір есепті күнге ұстанады. Топ провизияларды қалыптастыру туралы шешімдерді қабылдау кезінде ескеретін келесі факторлар бар: шағым-талаптың, наразылықтың немесе айыппұлдың мәні; Топ үшін қолайсыз сот ісі шешілген жағдайда ол көтеруі мүмкін өлеуетті шығын сомасы; сот ісінің барысы (оның ішінде қаржылық есеп берушілікті жасау күнінен кейін, бірақ ол жарияланғанға дейін); заңгерлік кеңес берушілердің пікірлері; осы сияқты істердің алдыңғы тәжірибесі; Топ Басшылығының шағым-талапқа, наразылыққа немесе айыппұлға қалай жауап беретіндігіне қатысты кез келген шешімдері. Бұл шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікті шығару күнгі жағдай бойынша Топ сот істеріне тартылмады.

4. ҚЫЗМЕТТЕР БОЙЫНША КІРІСТЕР ЖӘНЕ КОМИССИЯЛАР

	2016 жыл	2015 жыл
Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар		
Листинг алымдары	570.310	646.320
Биржадағы мүшелік үшін алымдар	379.871	347.643
Биржадағы операциялар үшін комиссиялық сыйақы	331.770	457.160
Ақпараттық қызметтен түскен кіріс	199.578	179.977
Қашықтықтан қол жеткізу қызметтерінен түскен кірістер	24.657	20.514
Клиринг алымдары	791	27
Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістердің жиыны	1.506.977	1.651.641

5. ПАЙЫЗДЫҚ КІРІСТЕР

	2016 жыл	2015 жыл
Пайыздық кірістерге мыналар кіреді		
Құнсыздануға ұшырамаған қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер	647.853	419.632
Құнсыздануға ұшыраған қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер	2.041	2.041
Пайыздық кіріс жиыны	649.894	421.673
Амортизацияланған құн бойынша көрсетілген қаржы активтері бойынша пайыздық кіріске мыналар жатады		
Банктердегі қаражат бойынша пайыздық кірістер	471.438	273.340
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар бойынша пайыздық кірістер	136.779	2.808
Бағалы қағаздармен «кері репо» операциялары бойынша сыйақыны алумен байланысты пайыздық кірістер	39.000	120.421
Ақша және оның баламалары бойынша пайыздық кірістер	2.677	1.516
Өділ құны бойынша көрсетілген қаржы активтері бойынша пайыздық кіріске мыналар жатады		
Сату үшін қолда бар инвестициялар бойынша пайыздық кірістер	-	23.588
Қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс жиыны	649.894	421.673

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

6. СОЛАР БОЙЫНША ПАЙЫЗДАР ЕСЕПТЕЛЕТІН ЖӘНЕ БАСҚА ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУ РЕЗЕРВІ

Солар бойынша пайыздық кірістер есептелетін активтер мен басқа да резервтер бойынша құнсыздану резервтерінің өзгерісі туралы ақпарат былайша көрсетілген:

	<i>Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар</i>	<i>Басқа да активтер</i>	<i>Жиыны</i>
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	39.858	5.288	45.146
Резервтерді қалыптастыру	-	3.529	3.529
Есептен шығару	-	(2.188)	(2.188)
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	39.858	6.629	46.487
Резервтерді қалыптастыру	-	8.472	8.472
Есептен шығару	-	(559)	(559)
2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	39.858	14.542	54.400

7. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА (ШЫҒЫН)/ПАЙДА

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шетел валютасымен операциялар бойынша таза шығын 4.306 мың теңге болды (2015 жыл: 536.774 мың теңге мөлшерінде шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайда).

8. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

	<i>2016 жыл</i>	<i>2015 жыл</i>
Персонал шығыстары	836.755	888.059
Әлеуметтік салық	81.950	87.003
Тозу және амортизация	75.217	66.156
Негізгі құралдарға техникалық қызмет көрсету	38.009	37.732
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	34.581	29.230
Іссапар шығыстары	31.758	33.834
Коммуникациялар мен SWIFT қызмет көрсету	29.792	26.052
Кәсіптік қызметтер	22.273	14.957
Бизнесті дамыту шығыстары	20.966	8.579
Ұстау және операциялық жалдау бойынша шығыстар	19.879	22.123
Банк қызметтері	13.837	11.223
Мүшелік жарналар	12.953	8.131
Ақпараттық қызметтер	9.422	14.877
Персоналды оқыту	5.161	7.155
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған шығын	4.796	-
Пошталық және курьерлік қызметтер шығыстары	1.567	1.222
Сақтандыру шығыстары	1.409	1.261
Басқа да шығыстар	46.489	42.082
Операциялық шығыстардың жиыны	1.286.814	1.299.676

9. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс келесі баптардан тұрады

	<i>2016 жыл</i>	<i>2015 жыл</i>
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	139.762	268.033
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	6.439	78
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	146.201	268.111

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

9. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ (жалғасы)

Топ Қазақстан Республикасының салық заңнамасының талаптарына сәйкес салық базасының негізінде ағымдағы кезең үшін ХҚЕС-тен ерекшеленуі мүмкін табыс салығы бойынша есептеулерді жүзеге асырады.

Шығыстардың кейбір түрлері салық салу мақсаттары үшін ескерілмейтіндігіне орай, сондай-ақ салық салынбайтын кірістің болуы салдарынан Топта белгілі бір тұрақты салық айырмалары туындайды.

Кейінге қалдырылған салық қаржылық есеп берушілік мақсатында активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салу мақсатында айқындалатын соманың арасындағы уақыт айырмаларынан болған таза салық өсерін көрсетеді. 2016 жылғы 31 желтоқсанға және 2015 жылғы 31 желтоқсанға бар уақыт айырмалары негізінен кірістер мен шығыстарды есепке алудың түрлі әдістерімен/мерзімдерімен, сондай-ақ кейбір активтердің есептік және салық құнына түрлі тәсілдерге орай туындайтын уақыт айырмаларымен байланысты болады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша уақыт айырмаларынан болған салық өсері былайша көрсетілген:

	2016 жылғы 31 желтоқсан	Басқа жиынтық кірістің құрамында	Пайда мен шығындар туралы есепте	2015 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін уақыт айырмаларының салық өсері				
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резерв	7.201	-	(169)	7.370
Негізгі құралдар	124	-	(439)	563
Активтердің құнсыздану резерві	3.966	-	3.966	-
Күмәнді талаптар бойынша резерв	786	-	786	-
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер	12.077	-	4.144	7.933
Салық салынатын уақыт айырмаларының салық өсері				
Негізгі құралдар	(47.618)	(4.944)	(10.583)	(32.091)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(47.618)	(4.944)	(10.583)	(32.091)
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша міндеттемелердің жиыны	(35.541)	(4.944)	(6.439)	(24.158)

Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесінің қозғалысы

	2016 жылғы 31 желтоқсан	Басқа жиынтық кірістің құрамында	Пайда мен шығындар туралы есепте	2015 жылғы 31 желтоқсан
Жыл басына кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	24.158	-	78	24.080
Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша капитал арқылы кейінге қалдырылған салық	4.944	4.944	-	-
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс	6.439	-	6.361	78
Жыл соңына кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	35.541	4.944	6.439	24.158

Төменде келтірілген салыстырып тексерулер үшін пайдаланылатын салық мөлшерлемесі осы юрисдикцияның салық заңнамасына сәйкес салық салынатын пайда бойынша (анықтамаға сәйкес) Қазақстан Республикасында заңды тұлғалар төлеуі тиіс 20% мөлшеріндегі корпоративтік салық мөлшерлемесін білдіреді.

9. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ (жалғасы)

Көйінге қалдырылған таза салық міндеттемесінің қозғалысы (жалғасы)

Осы шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар мен 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін салықтың нормативтік мөлшерлемесіне көбейтілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарды есепке алғанға дейінгі пайда арасындағы салыстырып тексеру былайша болды:

	2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Салық салынғанға дейінгі пайда	867.976	1.247.271
Корпоративтік табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Белгіленген мөлшерлеме бойынша салық	173.595	249.454
Салық салынбайтын пайыздық кіріс және мемлекеттік бағалы қағаздар мен басқа да бағалы қағаздар бойынша басқа да кіріс	(27.356)	(5.279)
Салық салынатын базаны азайтпайтын шығыстар		
Жалпы және әкімшілік шығыстар	5.814	5.393
Мүшелік жарналар	2.468	1.514
Басқа активтердің құнсыздану резерві	1.003	722
Сату үшін қолда бар бағалы қағаздарды сатудан болған шығыстар	-	17.011
Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес	(122)	(253)
Басқа	(9.201)	(451)
Корпоративтік табыс салығы бойынша тұрақты айырмалардың барлығы	(27.394)	18.657
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	146.201	268.111

10. БІР АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА

Пайданың және акцияға базалық өрі бөлінген пайданы есептеу үшін пайдаланылған жай акциялардың орташа алынған санының көрсеткіштері төменде келтірілген:

	2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Компанияның акционерлеріне келетін бір жылғы таза пайда	721.775	979.160
Акцияға базалық пайданы анықтау мақсатында жай акциялардың орташа алынған саны	942.013	942.013
Акцияға арналған базалық және бөлінген пайда (теңге)	766,20	1.039,43

11. АҚША ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

	31 желтоқсан 2016 жылғы	31 желтоқсан 2015 жыл
Кассадағы қолма-қол ақша	417	650
Басқа банктердегі корреспонденттік және ағымдағы шоттар	109.742	62.644
Ақша мен оның баламаларының жиыны	110.159	63.294

12. ПАЙДАЛАНЫЛУЫ ШЕКТЕЛГЕН АҚША

	31 желтоқсан 2016 жылғы	31 желтоқсан 2015 жыл
Citibank N.A.	-	1.360.040
ҚР Ұлттық Банкі	426.636	529.041
Пайдалануы шектелген ақшаның жиыны	426.636	1.889.081

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдалануы шектелген ақша шетел валютасында операцияларды жасау мақсатында орналастырылған Биржа мүшелерінің қаражатымен білдірілген. Қаражатты Биржаның келесі мүшелері орналастырды:

	31 желтоқсан 2016 жыл	31 желтоқсан 2015 жыл
Қазақстандық екінші деңгейдегі банктер	392.851	1.866.232
Басқа да қаржы ұйымдары	33.785	22.869
Пайдалануда шектелген ақша бойынша міндеттемелер жиыны	426.636	1.889.101

13. БАНКТЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ

	2016 жылғы 31 желтоқсан			2015 жылғы 31 желтоқсан		
	%	Өтеу мерзімі	Сомасы	%	Өтеу мерзімі	Сомасы
Мерзімді депозиттер						
Альфа Банк ЕБ АҚ	13,00	2017 жылғы қаңтар	555.401	13,00	2016 жылғы желтоқсан	500.000
«Цеснабанк» АҚ	3-15	2017 жылғы ақпан-тамыз	467.834	5,20	2016 жылғы тамыз	100.152
«Сбербанк России» ЕБ АҚ	16,00	2017 жылғы ақпан	1.611.891	11,00	2016 жылғы шілде	55.575
«Еуразиялық Банк» АҚ			-	11,50	2016 жылғы тамыз	1.039.930
«AsiaCreditBank» АҚ			-	9,00	2016 жылғы ақпан	1.000.000
«Qazaq Banki» АҚ			-		2016 жылғы мамыр- тамыз	890.234
«Capital Bank Kazakhstan» АҚ			-	13,00	2016 жылғы маусым	502.653
«Астана Банкі» АҚ			-	13,50	2016 жылғы желтоқсан	502.250
Банктердегі қаражат жиыны			2.635.126			4.590.794

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі қаражатқа 72.017 мың теңге және тиісінше 65.173 мың теңге сомасына есептелген пайыздар кірді.

14. САТУ ҮШІН ҚОЛДА БАР ИНВЕСТИЦИЯЛАР

	2016 жылғы 31 желтоқсан		2015 жылғы 31 желтоқсан	
	Иелік өту үлесі, %	Сомасы	Иелік өту үлесі, %	Сомасы
Үлестік бағалы қағаздар				
«Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ	34,69	18.800	34,69	18.800
«Кыргызская фондовая биржа» ЖАҚ	10,58	2.253	10,58	2.253
Үлестік бағалы қағаздар жиыны	-	21.053	-	21.053
Сату үшін қолда бар инвестициялардың жиыны	-	21.053	10,58	21.053

«Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ мен «Кыргызская фондовая биржа» ЖАҚ акциялары белсенді нарықтың және сол сияқты қаржы құралдарының жоқтығына орай, сондай-ақ олардың өдіп құны басқа өдістерді пайдалана отырып сенімді бағалана алмайтындығына орай сатып алу құны бойынша көрсетіледі. Басшылық инвестицияларды құнсыздандудың болуы фактісіне үнемі тексеріп отырады.

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікке ескертпелер

«Қазақстан қор биржасы» АҚ

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

15. ӨТЕУГЕ ДЕЙІН ҰСТАЛАТЫН ИНВЕСТИЦИЯЛАР

	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Корпоративтік облигациялар	61.912	61.912
Құнсыздану резервін шегере отырып (6-ескертпе)	(39.858)	(39.858)
	<u>22.054</u>	<u>22.054</u>
Қысқа мерзімді мемлекеттік қағаздар		
ҚР Ұлттық Банктің ноттары	2.525.010	-
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялардың жиыны	<u>2.547.064</u>	<u>22.054</u>

2016 жылдың 31 желтоқсанына және 2015 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін құнсызданудан болған резервтің қозғалысы туралы ақпарат 6-ескертпеде көрсетілген.

	2016 жылғы 31 желтоқсан		2015 жылғы 31 желтоқсан	
	Номиналды пайыздық мөлшерлеме, %	Сомасы	Номиналды пайыздық мөлшерлеме, %	Сомасы
Борыштық бағалы қағаздар				
«Өрнек ХХІ» АҚ	i + 2,50	35.967	i + 2,50	35.967
«Темірбанк» АҚ	8,00	25.945	8,00	25.945
		<u>61.912</u>		<u>61.912</u>
Құнсыздану резервін шегере отырып		(39.858)		(39.858)
		<u>22.054</u>		<u>22.054</u>
Қысқа мерзімді мемлекеттік қағаздар				
ҚР Ұлттық Банктің ноттары		2.525.010		-
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялардың жиыны		<u>2.547.064</u>		<u>22.054</u>

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеуге дейін ұсталатын инвестицияларға 6.703 мың теңге және тиісінше 6.703 мың теңге сомасына есептелген сыйақы кірді.

16. ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Қауымдасқан компанияға инвестициялар қозғалысы былайша көрсетілген:

	2016 жыл	2015 жыл
Жыл басына	139.852	138.586
Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес	612	1.266
Жыл соңына	<u>140.464</u>	<u>139.852</u>

Төменде «РТРС» ЖШС жалпыланған қаржылық ақпараты көрсетілген.

	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Ақша және оның баламалары	29.367	24.223
Инвестициялық мүлік	174.315	176.160
Негізгі құралдар	72.590	77.149
Басқа да активтер	4.817	2.248
Активтердің жиыны	<u>281.089</u>	<u>279.780</u>
Басқа да міндеттемелер	161	75
Міндеттемелердің жиыны	<u>161</u>	<u>75</u>
Капитал	<u>280.928</u>	<u>279.705</u>
Топтың таза активтердегі үлесі	50%	50%
Қауымдасқан компанияға инвестициялардың баланстық құны	<u>140.464</u>	<u>139.852</u>

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

16. ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

	2016 жыл үшін	2015 жыл үшін
Көрсетілген қызметтерден түскен кірістер	40.431	41.753
Қаржылық кірістер	2.876	877
Жалпы және өкімшілік шығыстар	(42.084)	(40.095)
Басқасы	-	(3)
Бір жылғы пайда	1.223	2.532
Басқа да жиынтық кіріс	-	-
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	1.223	2.532

17. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

	Ғимарат	Жер	Машиналар мен құрал- жабдықтар	Көлік құралдары	Басқасы	Жиыны
Бастапқы құны бойынша						
2014 жылғы 31 желтоқсан	1.152.060	1.628	301.260	45.584	91.302	1.591.834
Түсімдер	-	-	7.040	-	815	7.855
Басқа қайта топтастырулар	-	-	9.774	1.059	(10.833)	-
Жинақталған тозуды және берілген активтердің бастапқы құнын өзара есепке алу	-	-	(2.389)	-	(2.378)	(4.767)
Есептен шығару	-	-	(213)	-	(466)	(679)
2015 жылғы 31 желтоқсан	1.152.060	1.628	315.472	46.643	78.440	1.594.243
Түсімдер	1.494	-	34.954	21.952	512	58.912
Басқа қайта топтастырулар	-	-	(45.255)	-	45.255	-
Қайта бағалау	13.832	194.127	-	10.887	-	218.846
Қайта бағалаудан болған шығын	-	-	-	(4.796)	-	(4.796)
Қайта жіктеу	-	-	(812)	-	-	(812)
Жинақталған тозуды және берілген активтердің бастапқы құнын өзара есепке алу	-	-	(18.109)	(12.993)	(430)	(31.532)
Жинақталған тозуды және қайта бағаланған активтердің бастапқы құнын өзара есепке алу	(56.616)	-	-	(24.045)	-	(80.661)
Есептен шығару	(1.494)	-	(98)	(384)	(26)	(2.002)
2016 жылғы 31 желтоқсан	1.109.276	195.755	286.162	37.264	123.751	1.752.198
Жинақталған тозу						
2014 жылғы 31 желтоқсан	(34.535)	-	(177.676)	(27.994)	(40.233)	(280.438)
Есептелген тозу	(11.521)	-	(34.224)	(4.866)	(5.326)	(55.937)
Басқа қайта топтастырулар	-	-	(3.734)	-	3.734	-
Жинақталған тозуды және берілген активтердің бастапқы құнын өзара есепке алу	-	-	2.389	-	2.378	4.767
2015 жылғы 31 желтоқсан	(46.056)	-	(213.245)	(32.860)	(39.447)	(331.608)
Есептелген тозу	(12.871)	-	(34.801)	(4.643)	(6.082)	(58.397)
Басқа қайта топтастырулар	-	-	34.904	-	(34.904)	-
Жинақталған тозуды және берілген активтердің бастапқы құнын өзара есепке алу	-	-	18.109	12.993	430	31.532
Жинақталған тозуды және қайта бағаланған негізгі құралдардың бастапқы құнын өзара есепке алу	56.616	-	-	24.045	-	80.661
Қайта жіктеу	-	-	805	-	-	805
2016 жылғы 31 желтоқсан	(2.311)	-	(194.228)	(465)	(80.003)	(277.007)
Қалдық құны						
2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	1.106.965	195.755	91.924	36.799	43.748	1.475.191
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	1.106.004	1.628	102.227	13.783	38.993	1.262.635
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	1.117.525	1.628	123.584	17.590	51.069	1.311.396

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

18. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

	<i>Іште әзірленетін бағдарламалық жасақтама</i>	<i>Басқа да ағдарламалық жасақтама мен лицензиялар</i>	<i>Басқа да МЕА</i>	<i>Жиыны</i>
Бастапқы құны бойынша				
2014 жылғы 31 желтоқсан	96.347	84.584	-	180.931
Түсімдер	-	3.477	-	3.477
Жалақы және материалдық емес активтерге капиталданатын басқа да шығындар	30.252	-	-	30.252
Ішкі ауысым	2	(2)	-	-
2015 жылғы 31 желтоқсан	126.601	88.059	-	214.660
Түсімдер	-	3.945	5.573	9.518
Жалақы және материалдық емес активтерге капиталданатын басқа да шығындар	29.665	-	-	29.665
Қайта жіктеу	-	812	-	812
2016 жылғы 31 желтоқсан	156.266	92.816	5.573	254.655
Жинақталған тозу				
2014 жылғы 31 желтоқсан	-	(18.580)	-	(18.580)
Есептелген тозу	-	(10.219)	-	(10.219)
2015 жылғы 31 желтоқсан	-	(28.799)	-	(28.799)
Есептелген тозу	(2.440)	(14.380)	-	(16.820)
Қайта жіктеу	-	(805)	-	(805)
2016 жылғы 31 желтоқсан	(2.440)	(43.984)	-	(46.424)
Қалдық құны				
2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	153.826	48.832	5.573	208.231
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	126.601	59.260	-	185.861
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	96.347	66.004	-	162.351

19. БАСҚА ДА АКТИВТЕР

	<i>2016 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2015 жылғы 31 желтоқсан</i>
Басқа да қаржы активтері		
Алынуға жататын комиссиялық сыйақы	29.274	18.032
Алынуға жататын ақпараттық қызметтен түскен кіріс	23.045	24.670
Алынуға жататын листингілік сыйақылар	7.516	8.508
Алынуға жататын мүшелік жарналар	399	1.189
Алынуға жататын қашықтықтан қол жеткізу қызметтерінен түскен кірістер	387	717
Клиринг операциялары бойынша қызметтер үшін кіріс	83	26
Алынуға жататын айыппұлдар мен өсімнұлдар	-	198
Басқа да қаржы активтерінің жиыны	60.704	53.340
Дебиторлық берешек бойынша резерв (6-ескертпе)	(14.542)	(6.629)
	46.162	46.711
Басқа да қаржылық емес активтер		
корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	14.877	12.293
Келешек кезеңдердің шығыстары	11.642	7.444
Тауар-материалдық қорлар	8.826	15.249
Демалыстар бойынша аванстар	1.952	302
Басқасы	5	55
Басқа да қаржылық емес активтердің жиыны	37.302	35.343
Басқа да активтердің жиыны	83.464	82.054

2016 жылдың 31 желтоқсанына және 2015 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін басқа активтердің құнсыздануынан болған резервтің қозғалысы туралы ақпарат 6-ескертпеде көрсетілген.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. БАСҚА ДА МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	<i>2016 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2015 жылғы 31 желтоқсан</i>
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Өнім жеткізушілердің алдындағы кредиторлық берешек	15.148	10.076
Төленуге жататын дивидендтер	2.203	2.203
	17.351	12.279
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резерв	36.006	40.060
корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	2.692	2.615
Басқасы	1.886	1.891
Басқа да міндеттемелердің жиыны	57.935	56.845

21. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

Компанияның жарғылық капиталы жай акциялардың келесі санымен білдірілген:

	<i>Шығарылуға руқсат етілген, бірақ</i>		
	<i>Жарияланған жарғылық капитал, акциялар</i>	<i>шығарылмаған жарғылық капитал, акциялар</i>	<i>Шығарылған жарғылық капитал, акциялар</i>
Жай акциялар			
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	5.000.000	4.057.987	942.013
Жай акцияларды шығару	-	-	-
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	5.000.000	4.057.987	942.013
2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	5.000.000	4.057.987	942.013

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жай акциялардан тұратын шығарылған әрі толығымен төленген жарғылық капитал 2.366.256 мың теңгені құрады.

22. КЕЛІСІМ-ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Сот талқылаулары

Қызметті жүзеге асыру барысында клиенттер мен қарсы агенттер Топқа шағым-арыздарын білдіруі мүмкін. Басшылық мұндай шағым-арыздар бойынша ықтимал болатын талқылаулардың нәтижесінде Топ елеулі шығындарды көтермейді деп есептейді, осыған орай шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікте тиісті резервтер құрылған жоқ.

Салық салу

Қазақстандық коммерциялық және атап айтқанда, салық заңнамасында біреуден артық талқыламасы бар ережелердің болу себебімен, сондай-ақ салық органдарының салық төлеушілер қызметінің мәселелері бойынша еркін пайымдау жасау тәжірибесіне орай, егер Басшылық тарапынан Топтың қызметіне қатысты заңнаманың талқылауына негізделген қандай да бір нақты іс-қимылдарды салық органдары даулаған жағдайда, бұл қосымша салықтардың, айыппұлдар мен өсімшудардың есептелуіне әкеп соқтыра алады.

Мұндай белгісіздік, атап айтқанда, қаржы құралдарын бағалауға, құнсыздану резервтері көлемінің қалыптасуына және мәмілелер бойынша баға көрсеткіштерінің нарықтық деңгейін анықтауға қатысты болуы мүмкін. Топ басшылығы барлық қажетті салық аударымдарының жасалуында сенімді және осыған орай шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікте қандай да бір резервтер есептелген жоқ. Салық органдары салық кезеңі жабылғаннан кейін бес жылдың ішінде салық аударымдарының дұрыстығын тексере алады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. КЕЛІСІМ-ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Операциялық орта

Дамып жатқан елдердің нарықтары, Қазақстанды қоса, барынша дамыған нарықтарға қарағанда экономикалық, саяси, өлеуметтік, сот және заңнамалық тәуекелдерге ұшырағыш келеді. Қазақстанда бизнестің жүргізілуін реттейтін заңдар мен нормативтік құқықтық актілер бұрынғысынша жылдам өзгерістерге ұшырағыш келеді, олардың еркін түсіндірілу және бірімәнді емес талқылану ықтималдылығы бар. Қазақстан дамуының келешек бағыты көп дәрежеде мемлекеттің экономикалық, салық және кредит-ақша саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ елдегі саяси, нормативтік-құқықтық жағдайдың өзгеруіне байланысты болады.

Қазақстан мұнай мен газды өндіретіндігіне және олардың айтарлықтай көлемін экспортқа шығаратындығына орай Қазақстан экономикасы мұнай мен газға әлемдік бағалардың өзгеруіне әсіресе сезімтал келеді.

23. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Компания мен басқа да байланысты тараптардың арасындағы операциялар туралы толық мәліметтер төменде ашылып көрсетілген.

	<i>2016 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2015 жылғы 31 желтоқсан</i>
Ақша және оның баламалары		
Өзге де байланысты тараптар	-	2.949
Пайдаланылуы шектелген ақша		
Бас компания	426.636	529.041
Банктердегі қаражат		
Өзге де байланысты тараптар	-	890.234
Сату үшін қолда бар инвестициялар		
Өзге де байланысты тараптар	21.053	21.053
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар		
Бас компания	2.525.010	-
Өзге де байланысты тараптар	-	22.054
Басқа да активтер		
Бас компания	1.132	393
Компанияның негізгі басқарушы персоналы	-	48
Өзге де байланысты тараптар	5.137	10.808
Биржа мүшелерінің алдындағы пайдалануы шектелген ақша бойынша міндеттемелер		
Өзге де байланысты тараптар	12.355	46.290
Алынған аванстар		
Өзге де байланысты тараптар	1.327	6.703
Басқа да міндеттемелер		
Қауымдасқан компания	-	660
Компанияның негізгі басқарушы персоналы	7.983	9.702
Өзге де байланысты тараптар	372	1.187

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

23. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР (жалғасы)

2016 жылғы 31 желтоқсанда және 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте байланысты тараптармен болған операциялар бойынша туындаған келесі сомалар көрсетілген:

	2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар		
Бас компания	39.404	65.014
Өзге де байланысты тараптар	114.243	354.307
Пайыздық кірістер		
Бас компания	134.694	-
Өзге де байланысты тараптар	36.572	29.601
Солар бойынша пайыздар есептелетін активтердің құнсыздануына және басқа операциялар бойынша резервті қалыптастыру		
Өзге де байланысты тараптар	(452)	374
Операциялық шығыстар		
Бас компания	-	(20)
Қауымдасқан компания	(20.734)	(21.496)
Өзге де байланысты тараптар	(3.732)	(7.861)
Басқа да кіріс		
Өзге де байланысты тараптар	170	634
Негізгі басқарушы персоналдың 17 мүшесінің сыйақысы (2015 жыл: негізгі басқарушы персоналдың 15 мүшесі) былайша көрсетілген:		
	2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Топтың негізгі басқарушы персоналының қысқа мерзімді сыйақылары	192.145	185.293
Жиыны	192.145	185.293

24. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

Бағаланған әділ құнның ашылып көрсетілуі 13 ХҚЕС-ке (IFRS) «Әділ құнды бағалау», 7 ХҚЕС-ке (IFRS) «Қаржы құралдары: ашып көрсету» және 39 ХҚЕС-ке (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» сәйкес мұндай құралдардың әділ немесе салыстырмалы әділ құнын анықтауға қатысты жүзеге асырылады.

Ақша мен оның баламаларының, пайдаланылуы шектелген ақшаның, банктердегі қаражаттың, дебиторлық берешектің, клиенттер қаражатының және кредиторлық берешектің баланстық құны мұндай қаржы құралдарының қысқа мерзімді сипатына орай шамамен олардың әділ құнына тең болады.

Төменде келтірілген баптарды қоспағанда, Компания басшылығының пікірінше, қалған қаржы активтері мен міндеттемелердің әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең болады:

	2016 жылғы 31 желтоқсан		2015 жылғы 31 желтоқсан	
	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар (1-деңгей)	2.547.064	2.545.242	22.054	25.206
Мойындалмаған кіріс/(шығыс)	-	(1.822)	-	3.152

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

24. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ (жалғасы)

Әділ құнның бағалануы сол бойынша қаржы құралы мұндай мәмілені жасағысы келетін, жақсы хабардар бір біріне байналысты емес тараптардың арасында мәмілені жасау кезінде қазіргі уақытта айырбасталуы мүмкін құнның барынша дәл анықтамасына жұмсалуды мүмкін. Дегенмен, бағалаудың белгісіздігіне және субъективтілігіне орай әділ құн сол бойынша активтердің дерек өткізілуі немесе міндеттемелердің орындалуы жасалуы мүмкін құн ретінде қарастырылмауы тиіс.

Әділ құн сол бойынша қаржы құралы хабардар тараптардың арасында коммерциялық талаптарда айырбасталуы мүмкін құн ретінде, мәжбүрлі өткізумен немесе тарату кезіндегі өткізумен байланысты жағдайды қоспағанда, айқындалады.

Әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары нарықтық деректердің қолжетімділігіне байланысты иерархиялық тәртіппен үш деңгейге бөлінген:

- Белсенді нарықта бағасы белгіленетін (1-деңгей) – бағалау ұқсат активтер мен міндеттемелер бойынша белсенді нарықта алынған баға белгілеулер бойынша жүзеге асырылады. Қосымша түзетулер немесе жалпы дисконттау мұндай қаржы құралдары үшін қолданылмайды. Қайта бағалау белсенді нарықта оңай өрі тұрақты қолжетімді болатын нарықтық баға белгілеулерге негізделгендіктен, мұндай мәндер пайымдаулардың едәуір көлемін білдірмейді.
- Нарықтық деректерді пайдаланатын бағалау әдістері (2-деңгей) – бағалаулар көп дәрежеде тікелей немесе жанама түрде нарықтық деректерге негізделген және нарықтарда әдеттегі операциялар бойынша байқалатын бір немесе бірнеше нарықтық бағаға негізделген бағалаулар белсенді емес деп есептеледі.
- Нарықтық деректерді қамтымайтын ақпаратқа негізделген бағалау әдістері (3-деңгей) – бағалаулар нарықтық деректер болып табылмайтын және әділ құнды айқындауда едәуір рөл ойнайтын деректерге негізделеді.

25. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ

Тәуекелдерді басқару Биржаның бизнесінде шешуші мәнге ие және Биржаның операцияларында негізгі элементтердің бірі болып табылады. Биржаның қызметіне тән негізгі тәуекелдер:

- кредиттік тәуекелдер;
- операциялық тәуекелдер;
- нарықтық тәуекелдер;
- жүйелік тәуекелдер;
- өтімділіктен айырылу тәуекелдері;
- құқықтық тәуекелдер;
- бедел тәуекелдері.

Топ тәуекелдерді басқару бойынша тиімді өрі қолданылатын процестің болу маңыздылығын мойындайды. Тәуекелдерді басқару жөніндегі тиімді өрі қолданылатын саясатты қамтамасыз ету үшін Биржа тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттарын айқындады, оның негізгі мақсаты Биржаны елеулі тәуекелдерден қорғау және оған жоспарланған көрсеткіштерге қол жеткізуге мүмкіндік беру болып табылады.

Тәуекелдерді басқару саясаты, сәйкестендіру, бағалау, мониторинг және тәуекелі бар оқиғаларға жауап беру тәртібі, сондай-ақ Биржаның қаржылық және операциялық тәуекелдерін басқару тәртібі Биржаның Директорлар кеңесі мен Басқармасы бекіткен тиісті ішкі нормативтік құжаттармен реттеледі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

25. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ (жалғасы)

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару стратегиясын әзірлеу, тәуекел түрлері бойынша саясат пен лимиттер тұжырымдамасы қағидаттарының бекітілуі үшін жауапкершілікті көтереді. Қосымша, Директорлар кеңесі Топтың тәуекелдерді басқару жүйесі мен ішкі бақылаудың заңнаманың және бағалы қағаздар нарығын мемлекеттік реттейтін органның нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына сәйкестігін қамтамасыз етеді. Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың маңызды мәселелері үшін жауапты болады және тәуекелдерге қатысты қабылданған тиісті шешімдердің орындалуын бақылап, соларға бақылау жасап отырады.

Басқарма

Басқарманың міндеті Топтағы тәуекелдерді тиімді басқару жүйесін ұйымдастыруды қамтамасыз ету болып табылады.

Инвестициялық комитет

Құрамын Басқарма бекітетін Биржаның алқалы органы. Инвестициялық комитеттің негізгі функциясы Биржаның өз активтерінің есебінен қаржы құралдарымен мәмілелерді жасау жөнінде инвестициялық шешімдерді қабылдау болып табылады.

Кредиттік тәуекел

Топ кредиттік тәуекелге, яғни Топтың корреспондент-банктерінің, дебиторлары мен басқа да қарсы серіктестерінің Топтың алдында міндеттемелерді орындамау тәуекеліне ұшырайды, соның салдарынан Топта қаржылық шығындардың пайда болу тәуекеліне ұшырайды.

Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген Меншікті активтерді инвестициялау саясатына (бұдан әрі – «Саясат») сәйкес кірістілігі мен тәуекелі бойынша теңестірілген активтердің түрлері, өтімділік дәрежесі, кірістілік деңгейі, мерзімділігі бойынша әртараптандырылған қаржы құралдарының портфелі қалыптастырылады.

Биржаның меншікті активтерінің портфелін құрайтын активтер Standard & Poor's рейтинг агенттігінің шәкілі бойынша В- төмен емес ұзақ мерзімді рейтингі немесе Fitch не Moody's Investors Service халықаралық рейтинг агенттіктерінің дәл сондай деңгейдегі ұзақ мерзімді рейтингі бар екінші деңгейдегі банктердегі салымдарға Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына, Standard & Poor's рейтинг агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша ВВ- төмен емес рейтинг бағасы не болмаса Fitch не Moody's Investors Service агенттіктерінің халықаралық шәкілі бойынша дәл сондай деңгейдегі рейтинг бағасы бар борыштық бағалы қағаздарға (оның ішінде купондық халықаралық облигациялар) орналастырылуы мүмкін, сондай-ақ меншікті портфельдердің ақшасы мемлекеттік бағалы қағаздармен кері автоматты репо операциялары үшін пайдаланылуы мүмкін. Меншікті активтердің жинақтау портфелінің қосымша активтері «Самұрық-Қазына» Ұлттық өл-ауқат қоры» АҚ шығарған мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздарға инвестициялануы мүмкін.

Саясатқа сай корпоративтік бағалы қағаздар Инвестициялық комитеттің шешімімен іске асырылуы мүмкін. Егер аталған корпоративтік бағалы қағаздардың өткізілуі шығындарға өкеп соқтырған жағдайда, Инвестициялық комитет мұндай шешімді Директорлар кеңесінің мақұлдауымен қабылдайды. Солардың эмитенттері купондық сыйақыны төлеу бойынша дефолтқа жол берген корпоративтік бағалы қағаздар Топтың инвестициялық портфелінде ұсталады.

Саясатқа сәйкес, Биржаның Қаржы-әкімшілік департаменті ай сайын Биржаның меншікті активтерінің инвестициялық портфеліне талдау жасап отырады, бұл ретте Тәуекелдерді басқару бөлімі тоқсан сайын инвестициялық портфельдің жай-күйін және оның тәуекелдерге ұшырағыштығын талдайды, сондай-ақ инвестициялық портфельге стресс-тестілеу мен бэк-тестілеуді жүргізеді.

Сауда-саттыққа қатысушының тарапынан Топтың несиелік тәуекелі Компанияның «төлемге қарсы жеткізу» қағидаты бойынша сауда-саттық бойынша төлемдерді орындауы арқылы барынша азайтылады.

25. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Несиелік тәуекелге барынша ұшырағыштық

Топтың несиелік тәуекелінің максималды мөлшері нақты активтерге тән дербес тәуекелдерге және жалпы нарықтық тәуекелдерге қарай айтарлықтай құбылып отырады.

Келесі кестеде баластық және баланстан тыс қаржы активтері бойынша несиелік тәуекелдің ең жоғарғы мөлшері көрсетілген. Баланстық шоттарда көрсетілетін қаржы активтері үшін несиелік тәуекелдің максималды мөлшері активтер мен міндеттемелердің есепке алынуын және қамтамасыз етуді ескерместен мұндай активтердің баланстық құнына тең.

	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Қолма-қол қаражатты қоспағанда, ақша және оның баламалары	109.742	62.644
Пайдаланылуы шектелген ақша	426.636	1.889.081
Банктердегі қаражат	2.635.126	4.590.794
Сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	-	-
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар	2.547.064	22.054
Басқа да қаржы активтері	46.162	46.711
Жиыны	5.764.730	6.611.284

Топтың қаржы активтері несиелік рейтинг, қаржылық жағдай, төлемдер бойынша мерзімді өткізіп алудың болуы және өзге де критерийлер сияқты бірқатар критерийлерді есепке ала отырып жіктеледі. Бұдан әрі халықаралық рейтинг агенттіктері тағайындаған Топтың қаржы активтерінің ағымдағы несие рейтингілері жөнінде ақпарат көрсетілген. Ең жоғары ықтимал рейтинг – AAA, инвестициялық деңгейі AAA-дан BBB-ға дейін сәйкес келеді, BBB-дан төмен рейтинг спекулятивті деңгейге жатады.

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша көрсетілген критерийлерге сәйкес қаржы активтері, құнсызданған активтерді қоспағанда, стандартты деп жіктелген.

Бұдан әрі Топтың несие рейтингілері бойынша қаржы активтерінің жіктелуі көрсетілген:

						Несиелік рейтинг беріл- меген	Жиыны
	AAA	AA	A	BBB	<BBB		
2016 жылғы 31 желтоқсан							
Ақша және оның баламалары	-	-	4.604	55	105.083	-	109.742
Пайдаланылуы шектелген ақша	-	-	-	426.636	-	-	426.636
Банктердегі қаражат	-	-	-	-	2.635.126	-	2.635.126
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	-	2.525.010	22.054	-	2.547.064
Басқа да қаржы активтері	-	-	-	-	-	46.162	46.162
Жиыны	-	-	4.604	2.951.701	2.762.263	46.162	5.764.730

						Несиелік рейтинг беріл- меген	Жиыны
	AAA	AA	A	BBB	<BBB		
2015 жылғы 31 желтоқсан							
Ақша және оның баламалары	-	1.219	7.228	4.476	49.721	-	62.644
Пайдаланылуы шектелген ақша	-	-	1.360.040	529.041	-	-	1.889.081
Банктердегі қаражат	-	-	-	-	4.590.794	-	4.590.794
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	-	-	-	22.054	22.054
Басқа да қаржы активтері	-	-	-	-	-	46.711	46.711
Жиыны	-	1.219	1.367.268	533.517	4.640.515	68.765	6.611.284

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған қаржы активтері болған жоқ.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

25. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелін басқару

Өтімділіктен айырылу тәуекелі Топтың міндеттемелері бойынша өтеу мерзімдерімен белсенді операциялар бойынша талап ету мерзімдері сәйкес келмеген кезде туындауы мүмкін. Топ сауда-саттыққа қатысушының несиелік тәуекелі орын алған жағдайда өтімділіктен айырылу тәуекеліне ұшырағыш келеді.

Топтың уақытша бос меншікті активтері екінші деңгейдегі банктердің салымдарына екі жылдан аспайтын мерзімге орналастырылды. Топтың салымдары орналастырыла алатын екінші деңгейдегі банктердің тізбесін Компанияның Инвестициялық комитеті тұрақты түрде қайта қарап, бекітіп отырды.

Саясатқа сай Топтың уақытша бос активтері екінші деңгейдегі банктердің салымдарында екі жылға дейінгі мерзімге орналастырылуы мүмкін. Бұл ретте инвестициялық портфельді құрайтын инвестициялау объектілерінің өртараптандырылуы Топтың инвестициялық портфелінде өтелгенге дейін бірдей мерзімі бар қаржы активтерінің шоғырлануы нәтижесінде туындайтын залалдар тәуекелдерін болдырмау мақсатында жасалады.

Сонымен бірге, Компанияның Саясатына сай сауда-саттыққа қатысушылардың қаражаты қандай да бір құралдарға орналастырылмай, Компанияның корреспонденттік шоттарында болады. Биржалық сауда-саттықты өткізу барысында туындайтын өтімділік тәуекелі Компанияның «төлемге қарсы жеткізу» қағидаты бойынша сауда-саттыққа қатысушылардың нетто-талаптарының төлеміне төлемдерді орындауы арқылы азайтылады, бұл ретте есеп айырысу регламентін бұзған сауда-саттыққа қатысушыға ақша аударылмай, Компанияның корреспонденттік шоттарында қалады. Сонымен бірге, мерзімді мәмілелер бойынша міндеттемелердің орындалмау тәуекелін азайту мақсатында мерзімді нарыққа қатысушылар кепілдік қорларын, ал Компания – мөлшері ішкі әдістемелер бойынша есептелген резервтік қорды қалыптастырды.

Келесі кестеде шарт бойынша өтеуге дейін қалған мерзімнің негізінде есептелген қаржы активтері мен міндеттемелерінің талдауы көрсетілген.

Кесте Топтың негізгі Басшылығына берілетін ақпараттың негізінде көрсетілген.

	1 айға дейін	1 ай 3 ай	3 ай 1 жыл	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Өтеу мерзімі белгілен- беген	2016 жылғы 31 желтоқсан, жиыны
Қаржы активтері							
Ақша және оның баламалары	110.159	-	-	-	-	-	110.159
Пайдаланылуы шектелген ақша	426.636	-	-	-	-	-	426.636
Банктердегі қаражат	555.401	1.933.079	146.646	-	-	-	2.635.126
Сату үшін қолда бар инвестициялар	-	-	-	-	-	21.053	21.053
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар	559.341	961.619	1.004.050	22.054	-	-	2.547.064
Басқа да қаржы активтері	46.162	-	-	-	-	-	46.162
Қаржы активтерінің жиыны	1.697.699	2.894.698	1.150.696	22.054	-	21.053	5.786.200
Қаржылық міндеттемелер							
Биржа мүшелерінің алдындағы пайдалануы шектелген ақша бойынша міндеттемелер	426.636	-	-	-	-	-	426.636
Басқа да қаржылық міндеттемелер	17.351	-	-	-	-	-	17.351
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	443.987	-	-	-	-	-	443.987
Нетто-позиция	1.253.712	2.894.698	1.150.696	22.054	-	21.053	5.342.213
2016 жылғы 31 желтоқсанға өтімділіктің жалпы айырмасы	1.253.712	4.148.410	5.299.107	5.321.160	5.321.160	5.342.213	

25. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Өтімділік тәуекелін басқару (жалғасы)

	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай – 1 жыл	1 жыл - 5 жылға дейін	астам 5 жылға дейін	Өтеу мерзімі белгілен- беген	2015 жылғы 31 желтоқсан, жиыны
Қаржы активтері							
Ақша және оның баламалары	63.294	-	-	-	-	-	63.294
Пайдаланылуы шектелген ақша	1.889.081	-	-	-	-	-	1.889.081
Банктердегі қаражат Сату үшін қолда бар инвестициялар	-	1.000.000	3.590.794	-	-	-	4.590.794
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	-	22.054	-	21.053	21.053
Басқа да қаржы активтері	46.711	-	-	-	-	-	46.711
Қаржы активтерінің жиыны	1.999.086	1.000.000	3.590.794	22.054	-	21.053	6.632.987
Қаржылық міндеттемелер							
Биржа мүшелерінің алдындағы пайдалануы шектелген ақша бойынша міндеттемелер	1.889.101	-	-	-	-	-	1.889.101
Басқа да қаржылық міндеттемелер	12.279	-	-	-	-	-	12.279
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	1.901.380	-	-	-	-	-	1.901.380
Нетто-позиция	97.706	1.000.000	3.590.794	22.054	-	21.053	4.731.607
2016 жылғы 31 желтоқсанға өтімділіктің жалпы айырмасы	97.706	1.097.706	4.688.500	4.710.554	4.710.554	4.731.607	

Дисконтталмаған және дисконтталған қаржылық міндеттемелердің арасындағы айырма мерзімдердің қысқа болуына орай елеусіз болып табылады.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекелге пайыздық мөлшерлемелердің, шетел валюталарын айырбастау бағамдарының, Топ ұшырағыш келетін биржалық тауарлар мен акцияларға бағалардың өзгеру тәуекелі кіреді.

Пайыздық мөлшерлемеге байланысты тәуекел

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы бөлігінде Биржаның инвестициялық портфелі инфляцияның деңгейіне индекстелген құбылмалы мөлшерлемесі бар облигациялар бойынша купондық кірістің өзгеру тәуекеліне ұшырағыш келеді, сондай-ақ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі сату үшін қолда бар инвестициялар ретінде жіктелген Топ облигацияларының қосалқы портфелінің нарықтық құнына әсер етеді.

Төменде келтірілген кестеде пайыздық мөлшерлемелердің негізделген ықтимал өзгерістерінің негізінде жасалған пайыздық тәуекелге сезімталдылық талдауы көрсетілген.

Салық төленгенге дейінгі пайдаға әсер – бұл 2016 жылғы 31 желтоқсанға және 2015 жылғы 31 желтоқсанға құбылмалы мөлшерлемесі бар қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша құбылмалы мөлшерлеменің өзгеруі негізінде бір жылғы таза пайыздық кіріске пайыздық мөлшерлеменің жол берілетін өзгерістері ықпалының әсері, сондай-ақ өділ құны бойынша ескерілетін тіркелген пайыздық мөлшерлемелері бар құралдарды қайта бағалау әсері.

25. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ (жалғасы)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемеге байланысты тәуекел (жалғасы)

Капиталға өсері – бұл бөлінбеген пайдадағы өзгерістердің нәтижесінде туындаған пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістердің өсері және тіркелген мөлшерлемелермен бірге, сату үшін қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалау өсері.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтердің құнына салық төленгенге дейінгі пайдағы өсері былайша көрсетілген:

	2016 жылғы 31 желтоқсан		2015 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%	Пайыздық мөлшерлеме +2%	Пайыздық мөлшерлеме -2%
Салық салынғанға дейінгі пайда және капитал	109	(109)	109	(109)
Капиталға өсері	16	(16)	16	(16)

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел валюталарды айырбастау бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы құнының өзгеру тәуекелін білдіреді. Топтың қаржылық жағдайы мен ақша ағындары шетел валюталарын айырбастау бағамдарының құбылу ықпалына ұшырағыш келеді.

Инвестициялау саясатының ережелеріне сәйкес тиісті активтер борыштық бағалы қағаздарға инвестициялануы, екінші деңгейдегі банктердің салымдарына орналастырылуы мүмкін, сондай-ақ мемлекеттік бағалы қағаздармен автоматты репо операцияларына жол беріледі. Биржа салым жасауға ақшаны орналастыруға құқылы болатын екінші деңгейдегі банктердің тізбесін меншікті активтерді инвестициялау Саясатымен белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып Инвестициялық комитет белгілейді. Бұл ретте жинақ және жинақтаушы портфельдерді құрайтын инвестициялау объектілері теңгемен, АҚШ долларымен және еуромен номинациялануы мүмкін.

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржы активтерінің едәуір бөлігі (2016 жыл: 97%, 2015: 82%) және барлық қаржылық міндеттемелер қазақстандық теңгемен деноминацияланған, бұл валюталық тәуекелдің төмен деңгейін білдіреді. Тиісінше, Топ шетел валюталарын айырбастау бағамдарының едәуір өзгеру тәуекеліне ұшырамайды.

Сезімталдылықты талдауды шектеу

Жоғарыда келтірілген кестелерде басты жорамалдағы өзгеру өсері келтірілген, ал басқа жорамалдар өзгеріссіз қалады. Шын мәнінде жорамалдар мен басқа факторлардың арасында байланыс бар. Бұл ретте сезімталдылық тікелілік сипатқа ие емес екендігін атап өткен жөн, сондықтан алынған нәтижелердің интерполяциясы немесе экстраполяциясы жасалмауы тиіс.

Сезімталдылықты талдау Топ активтер мен міндеттемелерді белсенді басқаратындығын ескермейді. Осыған қосымша Топтың қаржылық жағдайы нарықта болып жатқан өзгерістердің ықпалына ұшырауы мүмкін. Мысалы, Топтың қаржы тәуекелдерін басқару саласындағы стратегиясы бағалы қағаздар нарығындағы бағалардың құбылу тәуекелін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығында бағалар күрт теріс құбылған жағдайда Басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфельдің құрамын өзгерту сияқты әдістерді, сондай-ақ өзге де қорғану әдістерін қолдана алады.

Жоғарыда келтірілген сезімталдылықты талдаудағы басқа да шектеулерге Топтың қандай да бір сенімділікпен болжауға мүмкін болмайтын нарықта болатын алдағы өзгерістер туралы болжамын ғана білдіретін әлеуетті тәуекелді ашып көрсету мақсатында ғана нарықта гипотетикалық қозғалыстарды пайдалану кіреді. Осыдан басқа шектеу барлық пайыздық мөлшерлемелер ұқсас тәсілмен өзгеріп отырады деген жорамал болып табылады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

25. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ (жалғасы)

Баға тәуекелі

Үлестік құралдар бағасының өзгеру тәуекелі – бұл мұндай өзгерістер жеке бағалы қағаз немесе оның эмитенті үшін айрықша факторлардың немесе нарықта айналыста болатын барлық бағалы қағаздарға өсер ететін факторлардың өзгеруінен туындағанына қарамастан нарықтық бағалардың өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының өзгеру тәуекелі.

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел – жүйенің істен шығуы, қызметкерлердің қателіктері, алаяқтық немесе сыртқы оқиғалар салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі қызметін тоқтатқан кезде, операциялық тәуекелдер беделге зиян келтіруі, құқықтық салдарының болуы немесе қаржылық шығындарға әкеліп соқтыруы мүмкін.

Топ барлық операциялық тәуекелдерді алып тастауға қабілетті емес деп жорамалданады, дегенмен ол мұндай тәуекелдерді басқаруды бақылау жүйесін қолдану, ішкі аудит қызметінің жүйелі тексерулері арқылы, сондай-ақ ықтимал тәуекелдерге мониторинг жасау және оларға жауап беру арқылы жүзеге асыруға ұмтылады.

Бақылау жүйесі міндеттерді, кіру құқығын тиімді бөлуді, бекіту және салыстыру процедураларын, қызметкерлерді оқытуды, сондай-ақ бағалау процедураларын қарастырады. Тәуекелдерге мониторинг жасауды тәуекелдерді басқару қызметі жүзеге асырады.

Жүйе жұмысындағы іркілістердің салдарынан операциялық тәуекелді азайту мақсатында Топ «РТС» ЖШС қауымдасқан ұйымда резервтік қорды құрды.